Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NĂM THỨ MƯỜI BỐN — SỐ THỨ 2849 — MỖI SỐ : 0$04 — NGÀY THỨ TƯ 15 SEPTEMBRE 1926

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 5518

GIÁ MUA BÁO

	1 năm	6 tháng	3 tháng	1 tháng
Bắc-kỳ, Trung-kỳ, Ai-lao.	8$00	4$00	2$00	1$00
Nam-kỳ, Pháp-quốc và các Thuộc-địa Pháp.	9.00	4.50	2.25	
Ngoại-quốc.	14.00	7.00	3.60	
Các làng và các công-sở.	10.00	5.00	2.50	

Hạn mua báo cứ kể từ ngày 1er hoặc ngày 16 mỗi tháng.
Các ngài mua báo xin gửi trả cho tiền trước.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : V. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LOÃN

Adresse télégraphique : TRUNGBẮCTÂNVĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 180

PUBLICITÉ
Tarifs spéciaux suivant catégories d'entreprises ou de produits.
Prix moyens, dernière page :
Une seule insertion. . . . . 0$30 le c/m
Contrat annuel
Par centimètre et par insertion. 0$18 le c/m
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
Petites annonces classées. . . 0$20 la ligne

Bài diễn-thuyết của quan Khâm-sứ P. Pasquier

đọc tại Nhân-dân đại biểu viện Trung kỳ ngày 7 Septembre 1926

(Tiếp theo)

Thưa các ngài,

Quốc-dân có lòng mong mỏi ở nơi ý-kiến của các ông lắm, quốc-dân cử các ông đến viện này là tỏ lòng cho các ông đem trần tất cả cái nguyện vọng của quốc-dân. Mà quốc-dân cũng có lòng trông đợi với các ông ra thực hành cho công việc viện Trung-kỳ nhân [illegible] phải nên làm sao cho xứng với chức trách mình, để từ đây mở ra một trang về vang nên ghi nhớ trong lịch sử quốc-sánh Nam-triều.

Rồi đây các ông tra xét các món tiền dự toán bổ vào ngân sách, thì các ông hiểu rõ rằng Chính-phủ rất răng hết sức trù nghĩ dùng các khoản tiền cho được thêm sang sướng cho nhân-dân xứ này.

Các món tiền dự toán về các công việc ích chung cho trong nước thấy đều tăng lên nhiều.

Bọn thiếu niên ham học cũng ngày càng đông, bắt phải làm thêm nhiều trường mới và phải đặt thêm nhiều giáo chức. Như vậy thêm vào đến 8 vạn bạc hơn món chi tiêu năm nay, thành ra món dự toán sang năm về khoản học phí đến 1.183.112$00 còn như các chứng dịch đã xảy ra trong xứ cũng đều phòng trừ hết sạch là nhờ đều trị mau chóng, và phần thì thuốc men, phần thì chẳng đều khắp mọi nơi. Các công việc đó tốn kém chẳng phải là ít.

Còn như thuốc quinine nhà nước cứ bán lỗ rốn hoài. Sang năm lại bán nhiều hơn các năm trước nữa vì thế nên phải tính một số tiền phụ là 175.000$00 thành ra món dự toán về khoản ấy tổng cộng là 1.126.544$.

Còn như sở Công-chánh thời cứ thi hành chương trình công tác lớn đã khai mạc xưa nay. Nội trong khoảng sang năm con đường hỏa xa từ Đông-hà ra Vinh sẽ hoàn thành, như vậy là đi hỏa xa thẳng được từ Tourane cho đến Bến-thủy, Trung-hoa; còn như từ Qui-nhơn và Nha-trang công việc đắp xe hỏa cũng sẽ khởi hành, vậy thời con đường hỏa xa từ Nam sang Bắc cũng sẽ chóng thành. Các cửa bể Tourane, Qui-nhơn Bến-thủy cũng sẽ sửa sang chỉnh tề lại cho thành cửa bể lớn. Còn như các tỉnh như là Phú-yên và Phan-rang sắp thấy sự cần thấy nhập điền sẽ đảo nương hỏi đáp đẹp để chẳng bao lâu sẽ thấy thóc lúa gặt về gấp 10 phần hơn trước.

Bất cứ về các phương diện xã-hội kinh tế, các ông đều thấy cần cải tiến thêm nhiều, và cần thấy chính-phủ lưu tâm làm sao cho nhân dân được mãn ý.

Sự tăng thêm của sải đó ảnh hưởng về sự sinh hoạt trong xứ. Xem như các phiên hội chợ Hanoi mỗi năm càng đông thêm, như các cuộc thi sắc vật ở các tỉnh Quảng-trị hay là thi thường cho các nhà chuyên trồng rau rằng ở Tourane và Huế, toàn hết thảy các công cuộc ấy làm cho các nông gia Annam hăng hái trong lòng và cũng có lẽ làm cho xứ này chiếm một địa vị xứng đáng ở các nước tự đồng vậy.

Còn ở bên Pháp người ta cũng hết sức sẽ về đề cho người ta biết thêm các đồ mỹ thuật và kỹ nghệ để tạo ra trong xứ này lại còn kỳ đấu xảo tại kinh thành Paris, chẳng hẳn làm cho rạng thêm tài trí huỷ sáng chế của người ở xứ này nữa.

Rồi đây các ông xét đến số dự toán sang năm rồi sẽ rõ công cuộc ta tất chính phủ đang trù nghĩ ra làm mà cũng rõ nhiều sự khó khăn trong khi ra khỏi hành các công cuộc ấy.

Lại các ông có biết ý kiến về mấy khoản thứ 16 nên sửa đổi lại, nhất là nên giảm mấy hạng người khỏi đóng thuế, và đặt lại thứ lệ nhiêu công.

Các vấn đề ấy thật là quan trọng, phải nên đem ra tranh luận cho chín [illegible] ông nghe rõ mấy lời giảng giải rồi thôi, các ông lấy lẽ phải ra theo công nghĩa mà kết luận các vấn đề ấy ra thi hành.

Cái phận sự các ông là đại-biểu cho nhân dân và đại biểu cho thương-giới, thời phải làm sao cho quan trên cầm quyền cai trị, hoặc là quan Tây, hoặc là quan Annam cho rõ thấu nỗi nguyện của dân, cái lợi cái hại của dân, mà một phần thì tỏ tỏ cho quốc dân hiểu rằng, mục đích chính phủ bắt cứ ra thi hành điều gì cũng cốt lấy công nghĩa làm trọng.

Các ông phải làm thế nào cho các ông cày ruộng, chú tiểu làm cái ở rằng, người làm thợ thuyền, ông bảo mọc ở chốn thôn quê, người đi buôn bán, hay là kẻ chuyên môn mỹ thuật, ai nấy cũng đều sống nhận rằng, trong lại hận vận của nước là từ ở trong tay họ mà ra, mà vận mệnh nước Nam là cái nhờ ở trong lòng thành tín của họ mà ra.

Viện nhân-dân đại-biểu là một cơ-quan mới mẻ, một bộ then máy lên đường tấn-bộ. Nàng vậy tôi nước ao rằng trong khi tổ chức tiến-đề tân Việt Nam của ông chớ nên bỏ cái đức quí báu của ông bà lưu truyền lại, và nên giữ gìn các tánh nết xưa của đông cỏ mình. Tôi nói đó là vì tôi làm một kẻ mến và quí trọng các tánh nết thuần-phác của nhà Việt-Nam.

Nên chi khuyên các ông theo lời răn của thánh-hiền dạy trong sinh sử, hỏi vì nếu các ông noi theo các bực hiền-triết xưa nay, thì cũng đủ gánh nổi cái chức trách đại biểu cho quốc-dân.

Xin các ông nên nhớ đến lời hay của đại-thi-gia ở Tàu là ông Trịnh đã nói như vầy : « Một miếng đất phải mỹ hay xấu xa, một xứ phong-cảnh xanh tươi đẹp đẽ, hay là vàng ta địa hiu, cũng có ảnh hưởng đến trí não người trên đám đất ấy hay là xứ ấy. »

Lời nói này cũng có nhiều bổ hợp với tình thế xứ này, nên chi tôi chỉ mong rằng cái trí não các ông nên theo mấy lần xanh đầm thắm bao bọc lấy xứ về vang sáng sủa.

Thưa các ông,

Mai chớ tôi cần vận nói cho rõ rằng cách sử thi của các ông làm sao là được thật hành và có ích, là tôi mong cho sự hành-động của các ông cần khuynh-hướng về sau được thẳng, còn như những điều thiết-cần các ông phải nên tỏ rõ, mới được Chính-phủ lưu tâm chú ý vào.

Nên chi tôi tự nghĩ nên rằng xác ra đặt tên cảnh tự chỉ cần các ông.

Muốn cho công việc các ông đến đây được kết quả, thì các ông cốt phải làm cho quốc-dân biết đến rằng người đến đại biểu tại viện này là thật xứng mặt, là phải làm thế nào cho cơ-quan này trở nên một cơ sở vững vàng được đủ tin nhiệm của chính-phủ.

Thưa các ông,

Tôi xin khai kỳ hội thứ nhất của viện Trung-kỳ nhân-dân đại-biểu. Xin các ông ra tranh luận các vấn-đề có ông Hoàng-thúc-Kháng hội chủ làm chủ tọa, mà các ông đã ấy thảo quyền ra đặt dịu mấy ngày nhóm hội này. Cốt hết xin nhắc lại, là lo việc lợi chung cho cả quốc-dân, biết trọng sự quá khứ, biết trông mong về tương lai để cho bầu-dương được cái phong trào rực rỡ cần nói giống nòi, và để cho các đấu mà chánh phủ Bảo-hộ và chánh-phủ Nam-triều mong đợi ở nơi công việc các ông cho được kết quả vẹn tuyền theo lẽ lối là thời thường tình.

Vì vậy nên chi hôm nay tôi chúc cho công việc của các ông tại viện đây, đều lấy tinh hòa hiệp đồng chăng bác ái mà bàn luận, và tôi xin mời các ông đến một lòng với tôi mà đồng giờ cho nhân dân khắp khắp ở Bắc-kỳ tỉnh thần ái của chúng tôi đối với kẻ bị nạn, và tôi xin đồng thời hội đứng vào chư hội-viên ở tại Hội-đồng tối mới lập ra tại Huế để cứu giúp dân Bắc-kỳ bị lụt.

Việc Thế-giới

(ĐIỆN TÍN)

Ngày 11 Septembre 1926

Nước Pháp

Một đoàn thám hiểm

Một đoàn thám hiểm Pháp có 15 người, sáu cái xe trac-teurs, hai cái tàu bay, và 24 tấn đồ được sắp sửa đi Spitzberg, để đến tháng Février sẽ đi qua vùng đá ở miền bắc cực.

Cải cách sách kiểm nước

Ông Herriot đã bàn với các ông chánh giám đốc học chánh, để thi hành cải chánh sách kiểm nước và để thanh giảm việc học chánh, ông Herriot định họp các trường cao đẳng tiểu học, và các trường học chuyên-môn thế vào mấy trường trung học học bị bãi đi.

Tại hội đồng tòa nội các

Sáng hôm nay, tòa nội-các đã xét các phương sách sẽ thi hành để tổ chức và mở mang việc kinh tế ở nước quốc và ở thuộc-địa.

Một trái khoán

Quan Poincaré đã điều đình với các nhà ngân hàng Hà-lan một trái khoán giống như trái khoán ở nước Thụy-sĩ. Trái khoán ấy sẽ đáng cho đường hỏa xa nhà nước, và để hoàn các số tiền vay tạm của nhà quỹ.

Nước Hy-lạp

Đảng bảo hoàng

Trong việc điều tra về việc lời thôi xảy ra mới rồi, thì chúng ra rằng các quan võ bị bảo, đã đảng-tế của vua Constantin mưu xui dân-gian khởi-loạn.

Nước Anh

Việc thợ mỏ

Hội đồng trị sự của hội liên hiệp thợ-mỏ quyết định điều đình với các hội ở các nước để bàn về việc đặt một cuộc nhất-loạt quốc-tế đình-công.

Nước Bỹ

Đối với nước Nga

Hội đồng kinh tế sắp các hội đàm-hỏa ở nước Nga, dự phòng ý nhà nước muốn công-nhận cho chánh phủ nước Nga, có tỏ lời phản kháng việc nhà nước định ký một bản giao-ước thương mại với nước Nga, trước khi nước Nga công-nhận của trái khoản cũ, và hoàn lại các tài-sản tịch biên.

Nước Ý

Một việc mưu hại

Một người tên là Ewest Glovanni rém mất quả bom vào xe M. Mussolini đi qua chỗ Porta-Pia. Mấy người qua đường bị hại, còn M. Mussolini không việc gì cả.

Các quan thượng-thư, các quan đại sứ và các giáo hoàng có gửi lời mừng ông Mussolini. Người nóm bom bị bắt, có xuất rằng ở Pháp mới về.

Nước Thổ

Việc tàu Lotus

Phiên tòa thứ hai xét việc tàu Lotus mất 10 giờ. Luật sư cãi M. Desmons xin cho ông được tạm-hoãn Tòa hoãn đến thứ hai mới quyết nghị.

Úc-đại-lợi

Việc thợ mỏ

Thợ-mỏ ở Vollongong yêu cầu làm việc một ngày 7 giờ ; lễ Noël nghỉ 15 ngày, và tiền công 50 đồng một ngày 25 shillings.

Nhật-bản

Đối với Trung-hoa

Mấy tờ báo khuyên nên cùng với lời cường xử trí với nước Trung-hoa. Người ta lo rằng cái thế-lực của Nga ở Trung-hoa sẽ trở nên to quá.

Ngày thứ sáu quan thượng thư [illegible] đã tuyên bố cùng các quan thượng-thư một bản tờ trình về tình thế Trung-hoa, có nói : « Nhật-bản mong rằng nước Anh và Trung-hoa sẽ lập giao-ước riêng với nhau để điều-đình việc xảy ra ở Hán-khẩu. Nước Nhật không muốn dự vào việc ấy, nước Nhật chỉ lưu tâm xem xét các điều lệ giao ước ấy mà thôi.

Hội Vạn-quốc

Nước Đức vào hội

Ngày hôm nay nước Đức đã được tiếp vào hội Vạn-quốc một cách trọng thể.

M. Nintchich, chánh đại-hội-đồng có chúc mừng phái bộ nước Đức.

M. Stresemann đại biểu nước Đức cảm ơn đại-hội-đồng.

M. Briand thay lời đại-hội-đồng đáp lại.

Các tiểu-ban

Ban thứ nhất họp bàn bổ chiếu đã xét các khoản về việc chính đốn lại hội đồng quản-trị

Ban thứ hai, và ban thứ sáu cũng họp.

(Indopacifi)

Giải đáp những điều pháp-luật

Có nhiều ngài gửi giấy hỏi về pháp luật thấy trả lời chậm trễ, thì có ý trách bản quán. Sự trách ấy bản quán xin chịu, song xin các ngài xét cho rằng, giấy gửi đến mỗi ngày nhiều quá không sao giải-đáp xuể được. Thiết tưởng mỗi ngày giải đáp một hay hai bài đã là nhiều lắm rồi ; vì công việc của bản quán không phải chỉ có một việc ấy mà thôi, mà vì phòng có muốn giải đáp hết các bài hỏi nữa, thì một người chuyên việc cả ngày vị tất đã xuể. Vậy xin các ngài coi mục này cũng như một mục thường thức khác, có cái nghĩa ích lợi chung cho tất cả các bạn đọc báo, chứ đừng thấy chậm giải đáp riêng một ngài nào mà trách bản báo. Mong rằng các ngài lượng xét cho.

LỜI HỎI. — Nhờ ngài chỉ bảo cho tôi một việc như sau này thì tôi lấy làm cảm ơn ngài lắm :

Hồi tháng tư năm ngoái chị tôi có cho một người ở làng khác, huyện khác vay 300 thùng thóc (giá 150$) hẹn đến tháng tư năm nay thì giả. Đến hạn, người ấy lấy không giả được, và đến tháng năm thì chết. Vậy tư vấn tại người ấy ký có phải lý (vì làng ấy không có lý-trưởng) nhận thực, như vậy không có điều-chi cần, vẫn người ấy.

Nay chị tôi xuống hỏi vợ người ấy thì họ định không giả mà bảy giờ thóc lúa nhà ấy cũng có đến ba bốn tỉ làm họa.

Vậy xin ngài chỉ bảo cho tôi rằng :

1. Chị tôi có thể thưa vợ người ấy được không ?

2. Có thể làm đơn, thưa ngay tại tỉnh được không (Hà-đông) hay phải thưa tại huyện ?

3. Nếu chị tôi không muốn thưa tại huyện và tỉnh thì chị tôi có thể thưa tại tòa án ở Hanoi được không ?

LỜI ĐÁP. — 1. Văn-tự làm như thế là đã rồi, không có chữ ký hay điểm-chỉ của người vợ cũng được. Người mắc nợ chết thì những người thừa kế phải trả, nếu không trả thì chủ nợ có quyền truy tố, có thể xin tịch biên những tài sản của người mắc nợ.

Vậy nay chị ông có thể thưa vợ con người ấy được.

2. Số thóc vay giá đáng 150 đồng thì việc này thuộc quyền tòa án tỉnh xử, vậy phải thưa tại tòa án tỉnh (Hà-đông) chứ không thuộc quyền tòa sơ-cấp là ở huyện.

3. Nếu chị (người mắc nợ và người chủ nợ) có bận nào đã tại Hanoi, Haiphong thì việc có thể thưa tại tòa Tây-án Hanoi được, nếu là người Hà-đông cũng phải thưa tại tòa Nam-án tỉnh Hà-đông.

Ph. h-L.

CHÍNH PHỦ ĐỒNG-PHÁP

Cuộc công-thái 2.060.000$

được mở theo như luật ngày 6 mai 1924 và chỉ-dụ ngày 12 mai 1926

Từ ngày 1er đến 15 septembre 1926 phủ Toàn-quyền Đông-pháp phát-hành 41.000 trái-phiếu vô-danh (obligations au portem) theo như các thể lệ sau này :

1. Giá bán trên trái-phiếu (valeur nominale) : 50 đồng.

2. Giá phát-hành cũng theo như số tiền biên trên phiếu (émission au pair) : 50 đồng.

3. Lợi tức mỗi năm 8 phần, nghĩa là mỗi phiếu mỗi năm được lãn đồng lãi ; phiếu công thái và phiếu lợi tức bất cứ ở thuộc địa hay ở bên Pháp đều không phải chịu khoản thuế gì hiện đang có hoặc sau này mới đặt ra.

Lợi tức cứ sáu tháng trả một kỳ là vào ngày 15 mars và ngày 15 septembre, phiếu lợi tức thứ nhất hai đồng sẽ trả vào ngày 15 mars 1927.

4. Cách hoàn lại các trái-phiếu : toàn theo giá phát-hành và trả trong hạn 30 năm theo lối rút số. Mỗi năm có hai kỳ rút số tại Đông-dương ngân hàng (Banque de l'Indochine) : ngày 1er février và 1er août. Cước rút số thứ nhất định vào ngày 1er février 1927. Kể từ năm thứ mười sáu, sau cùng công-thái phát-hành trở đi, nghĩa là từ năm 1942 thì phủ Toàn-quyền được giữ lấy quyền hoàn lại trái phiếu cho chóng hết nợ.

Tiền lãi và tiền gốc các trái phiếu trúng số thì ở Đông-dương sẽ trả lại các chi điểm thuộc các chánh cục của Đông-dương ngân hàng.

5. Các trái phiếu bắt đầu phát-hành từ ngày 1er septembre 1926 tại các nhà ngân-hàng và tại các kho bạc ở Đông-dương, những người mua trái phiếu không phải chịu khoản phí-tiền gì cả.

Các trái phiếu ai mua bao nhiêu không có hạn chế. Song ai mua quá năm trái phiếu thì phủ Toàn-quyền được giữ cái quyền hạn chế xuống năm phiếu là cùng. *song trái phiếu bỏ mua từ năm phiếu trở xuống thì phải bán hết.*

Theo như lệ trên kia nếu trước ngày 15 septembre 1926 mà số trái phiếu không được bạn chế đã hóa đã số tiền công-thái rồi thì phủ Toàn-quyền được định việc phát-hành trước ngày đã định.

6. Các trái-phiếu lúc phát hành phải trả hết cả hoặc chậm lắm thì đến ngày định cuộc công thái là cùng.

Công chúng nên chú ý vào cuộc công-thái này là cuộc có nhiều điều lợi-ích đặc-biệt :

Trái phiếu tính bằng hoa viên đổi với tiền bản-vị bằng vàng có sẵn giá-trị nhất định.

Lợi tức cũng trả bằng hoa-viên và lại không phải chịu một thứ thuế nào ở thuộc-địa hay ở bên Pháp, dù thuế đã có rồi hay sau mới đặt đến không phải chịu cả. Lợi tức tính rõ là tám phần một năm. Cho vay như thế đã nuất hạng các chính-phủ lại lợi hơn cả mọi cuộc công-thái hiện đương phát-hành ở thị-trường thế-giới.

Ngoại những điều lợi về giá phiếu nhất-định, về sự bảo-hành cũng chắn khiến cho các nhà rất nên mua vì là những đồng bỏ ống ngày nay, thì cuộc công-thái này đối với những nhà buôn bán lại có những điều tiện lợi sau này :

1. Các trái phiếu ấy được các kho bạc nhận thay cho tiền ký quỹ ;

2. Được công nhận vào thị giá nhà nước đã đặt theo như nghị định ngày 23 mai 1922.

VIỆC HANOI

Khó rét

7 giờ 29 độ
15 giờ 33 độ

Giá thóc gạo :

Gạo hạng nhất, một tạ	11$75
nhì,	11 10
ba,	10 75
Thóc hạng nhất,	7 20
Hạng nhì	7 20

Giá bạc. — Kể từ ngày 14 Sept. 1926, giá bạc ở kho Nhà-nước định 1$18$75

Thị giá quốc trái.

Ngày 7 Septembre 1926

5 %, hoàn đầu		631.25
5 %, hoàn đầu		85[illegible]
6 %, vĩnh viễn	1917	481 00
6 %,	1918	451 95
8 %,	1920	64 05
5 %, hoàn đầu	1920	691.80
4	1925	89 40

Ngày 13 Septembre 1926

3 %, vĩnh-viễn		491.90
5 %,	1915 1916	531.50

Tàu đi. — Tàu *Claude Chappe* mang thư sang Pháp đến ngày tám 16 septembre hồi 5 giờ sáng ở Haiphong sẽ sang đi Saigon ghé qua Tourane và Qui-nhơn. Tới Saigon sẽ đổi tàu ra tàu *Amazone* sang đến ngày 20 septembre tại khởi hành.

Thư từ ở Hanoi sẽ đem đi Haiphong ngày thứ ba 14 septembre, chuyến xe lửa 12 giờ 56 chạy Đáp-cầu.

Phàm các thư từ gì cũng tải đi chuyến ấy cả. Giờ nhận thư cuối cùng sẽ thu thường lắm thư *recommandé* là 11 giờ.

Ngày hôm sau là thứ tư 15 septembre hồi 15 giờ lại có một chuyến nữa tải đi Haiphong bằng thủy-phi-cơ, song chỉ tải những thư từ và những đồ vật không to lắm thôi.

Giờ nhận cuối cùng là : thư *recommandé* 11 giờ, thư thường 13 giờ 30.

Tin nước. — Khắp các ngả sông, nước đều xuống từ từ cả.

Nếu từ nay không xảy ra sự gì lạ thì có thể tại bắt đầu làm công việc hàn kè các chỗ vỡ được, vì nhiều chỗ hàn khó là vì cứ vừa rồi mưa to quá, nước lại lên mạnh, nên đều phải tạm hoãn.

Việc đấu thầu « Đăng lợ ». — Vì cái ống bơm vỡng, nên không lấy được, vậy đã phải mượn những ống lấn của người Khách ở Hongay vào để lấp mỏ nơi tàu đắm.

Cái lỗi mà người khách-khách *salon* tàu ấy vẫn sót nói thì trong khi tàu đắm, ở *salon* có chừng 4 5 người và chỉ có người đàn bà, chứ không có người ấy đâm nào cả.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Trong số báo ngày hôm qua, số một-thông-tin cải-chính về việc đám cháy Đồng-lợi bị báo mà những người nhà bị nạn ai muốn hỏi tin tức gì thì cứ lại số ở đường hàng Cỏ, nhưng lại biên lầm số nhà làm số 91. Vậy nay cải-chính là 87.

Tin Cao-mên. — Ngày 26 aoùt Hội-đồng tư-vấn Cao-mên (Cao-mên với Lào vẫn tòa giữ tên cũ) đã họp kỳ hội-đồng thường niên ngày 3 septembre trước khi giải tán nghị viện có nhờ quan Khâm-sứ Cao-mên gửi độ lên quan Toàn-quyền một bức điện tín chúc mừng.

Từ ngày 30 aoùt đến 2 septembre tại Cao-mên đã làm lễ sinh-nhật năm thứ 87 của vua Sisowath.

Lụt tại Trung-kỳ. — Vì nước Sông-cả lên to lạ thường, cho nên đường thuộc-địa số 7 về chỗ Cửa-rào không đi lại được. Cái cầu ở kilomètre 115 cũng hỏng, phải chữa độ trong một tháng mới xong.

Các đường điện thoại và điện báo. — Hễ nay mai nước rút đi, là các thợ nhà bưu-điện sẽ tức khắc đi sửa chữa rất các đường điện thoại và điện báo.

Việc thông tin tức lâu nay thật khó nhọc quá, mà cũng còn khó nhọc trong ít lâu nữa, vì trong 8 đường thông tin, hiện chỉ dùng được có hai thôi.

Hai đường ấy không những chỉ để cho khách Hanoi, Haiphong dùng mà thôi; lại còn cả khách ở Bắc-ninh, Đáp-cầu, Phủ-lạng-thương, Lạng-sơn, Vĩnh-yên, Nam-định, Thanh-hóa, Vinh, Sầm-sơn, Tam đảo nữa.

Hiện nay hàng ngày sở Bưu-điện vẫn chở ba chuyến thư đi Haiphong. Chuyến thứ nhất thì chở bằng chuyến xe lửa sáng; còn chuyến thứ hai, thứ ba thì do đường xe lửa 12 giờ 56 và chuyến 17 giờ 49 sáng Đáp-cầu rồi đi tàu thủy xuống.

Còn thủy phi cơ trong độ lụt vẫn dùng chở thư thì nay tuy vẫn để giúp việc cho sở Bưu-điện, nhưng hãy tạm đình. Thủy phi cơ nay chỉ dùng tải thư tín đáp tàu sang Pháp cho kịp mà thôi.

Hội Nhân-quyền. — Đến chiều thứ năm 16 septembre này, hồi 5 giờ rưỡi, hội Nhân-quyền sẽ họp tại tòa Đốc-lý.

PHIM ẢNH TÀU!!! TRUYỆN TÀU!!!

Người Tàu đóng trò!!!

Của đại hiệu làm phim ảnh ở bên Tàu gửi sang đem chiếu tại rạp

FAMILI CINÉMA

Phố hàng Buồm Hanoi

Bắt đầu từ thứ tư 1er đến thứ sáu 3 Septembre 1926

Chương trình thứ nhất

Một chuyện ái-tình rất hay và làm trò rất vui

CÁC NHÀ DÙNG ĐỒ ẢNH NÊN BIẾT

Vì hiệu bào chế Moutès, 54 phố Paul Bert, Hanoi mua nhiều, và mua được rẻ, nên hiệu ấy lại có thể bán được các chất Hyposulfite de Soude, Bisulfite de Soude, Sulfite de Soude, Hydroquinone, và tất cả các thứ dùng vào nghề ảnh, theo giá rất rẻ.

Viết thư mà hỏi giá.

Tòa Thượng-thẩm. — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau này:

Lăng mạ người sở thương-chính. — Vì ông chánh sở Thương-chính Bắc-ninh thường thường nhận được đơn tố giác các ty rượu ở tỉnh ấy hay pha nước lã vào rượu để bán cho dân đinh, nên có phái M. D'Argence đi khám các ty. M. Yphate là chủ rượu ở tỉnh ấy thấy M. D'Argence bất kỳ lúc nào cũng vào khám các ty, cho thế làm phiền, nên một hôm nhân đến sở Thương chính Bắc-ninh nộp tiền rượu mới phàn nàn với ông chánh về việc ấy. Bấy giờ M. D'Argence cũng ở đấy mới nói rằng theo lệ lúc nào đến khám các ty cũng được. M. Yphate nghe câu ấy liền trả lời ngay rằng, nếu bốn giờ sáng mà đến khám ty rượu của ông ấy thì ông ấy sẽ đá đít M. D'Argence lấy chứng đi hiện là lăng mạ người chức dịch đương làm việc, nên tòa án Trừng-trị Hanoi có phạt M. Yphate 5 quan tiền tây. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn bớt thuốc phiện lậu. — Một hôm Hoàng-văn-Dương là lý-trưởng, Đinh-văn-Diện, Bùi-văn-Tài và Ngô-đại-Cát đều là phó lý cũng bắt được tên Bảo mang thuốc phiện lậu giải trình. Đến lúc quan trên hỏi thì tên Bảo thú nhận có mang hai ống thuốc phiện lậu nhưng bọn lý-trưởng và phó lý bắt đem giấu đi một ống để chia nhau, chỉ đem nộp có một ống thôi. Nhưng hỏi thì bọn lý-trưởng và phó-lý đều khai là vì bắt tên Bảo nên tên ấy thù mà khai như thế chứ không bớt lại một ống thuốc phiện lậu bao giờ. Tòa án Trừng-trị Phú-thọ phạt Hoàng-văn-Dương 3 tháng tù 500 và truất dân quyền trong vòng 5 năm, còn bọn phó-lý mỗi người phải một tháng tù và bị truất dân quyền trong vòng 3 năm và phải liên đới với nhau bồi 50 đồng bạc cho sở Thương-chính. Tòa Thượng-thẩm tha cho cả, vì xét không đủ chứng cớ.

COUPONS TƠ LỤA TÂY

Kể từ ngày 16 Août 1926 giở đi; hiệu V. DEMANGE Hanoi, có để ra bán rất nhiều miếng vụn, tơ lúa tây, giá rất hạ. Lại có cả vải thâm giá đặc biệt 0$22 một thước và láng chéo-go tốt 2$00 một miếng đủ hai quần.

AI LÀ NGƯỜI BẮC KỲ CŨNG CẦN PHẢI BIẾT!

Một quyển sách có 3 đạo nghị định của quan Thống-sứ Bắc-kỳ:

1° *Ngạch thuế-thân ở Bắc-kỳ sửa đổi lại.*

2° *Việc khẩn đất ở miền trung-du và thượng-du Bắc-kỳ.*

3° *Ngạch thuế điền-thổ sửa đổi lại.*

Mỗi quyển	0$15
Tiền cước thường . .	0,05
Tiền cước Recommandé thêm	0,10

Thư và mandat gởi cho:

M. LÊ-NGUYÊN-ÚC

61-63, Rue du Coton

HANOI

5701

TRUNG BẮC HỌC HIỆU

Phố Nhà-thờ (Rue G. Lamblot) số 22. Máy nói số 150

Hiệu-trưởng: PHẠM-HUY-LỤC

Là trường tư-thục của báo Trung-bắc mở ra có đủ năm lớp sơ học kiêm-bị như các trường Pháp-Việt Nhà-nước. Chương-trình học cũng theo như chương-trình nhà nước, song chủ trọng nhất về Pháp-văn và Quốc-văn.

Giấy xin học gửi đến ông hiệu trưởng tại số 22 phố Nhà thờ (Rue Lamblot) trước đền Ủng và đính thêm một tờ giấy khai-sinh. Học-trò không có người nhà đưa đến xin học thì học-hiệu không nhận.

Việc xem bệnh ở học đường. — Việc xem bệnh ở các học đường trong thành phố Hanoi mà thuộc về công quỹ Bắc kỳ chịu tiền chi phí, thì có những việc sau này:

1° Khám xét ở các học đường;

2° Chữa thuốc cho các trò học sinh.

Việc khám xét các học đường

Việc ấy làm theo như thể lệ đã định ở trong nghị định ngày 17 septembre 1925.

Có một viên thầy thuốc tây và các viên thầy thuốc thi sai ta cùng các khán hộ giúp việc.

Mỗi học trò phải có một cái phiếu riêng về sức khỏe làm theo như kiểu mẫu đã định; phiếu ấy ông đốc trường học phải giữ kín.

Khi học trò ở trường này sang trường khác, thì ông đốc trường cũ phải mật gửi cái phiếu biên sức khỏe của học trò ấy cho ông đốc trường sau.

Việc làm phiếu ấy, ông thanh-tra thầy thuốc xét nếu cần nhờ các sở thí nghiệm công, các bệnh viện xét cho thì sẽ nhờ.

Nếu có một học trò nào vắng mặt quá hai ngày, mà không có giấy thầy thuốc báo cho biết học trò ấy bị một làm sao, có phải bệnh lây hay không mà phải nghỉ ở nhà như thế thì ông đốc học trường phải báo cho ông thanh tra thầy thuốc biết. Ông thanh tra thầy thuốc phải thân hành đến nhà học trò ấy, hay cắt một viên y sĩ thi sai, hay người khán hộ đến tận nhà xét xem học trò vì ốm làm sao mà phải nghỉ học.

Việc chữa bệnh cho các lưu học sinh

Hằng ngày ông thanh-tra thầy thuốc có các viên chức giúp việc như đã nói ở trên phải xem bệnh cho các lưu học sinh. Ông thanh tra thầy thuốc xem bệnh cứ theo giờ nhất định. Ngoài giờ ấy, ông đốc học trường lại có thể mời đến chữa bệnh cho các học trò ốm nữa.

Khi ngay cấp, ông đốc học có thể mời ông thanh tra thầy thuốc đến chữa cho những tại ngoại học sinh nào bất hạnh bị ốm tại học đường.

Việc chữa răng thì vẫn theo như thể lệ trong các nghị định ngày 6 mars 1905 vào ngày 10 février 1910.

Ngạch sở Kiểm sát Tài-chính. — Các viên-chức Annam tòng-sự tại sở Kiểm sát Tài-chính cho đến ngày 27 aoùt 1926, bất cứ là bổ theo hợp-đồng, bổ làm phụ tá hay công nhật mà đủ hạn tuổi và trước đã tòng sự Nhà-nước đủ cái thời-hạn đến năm 55 tuổi về hưu thì nay trái với điều thứ 10 trong nghị-định ngày 18 avril 1919 có thể được bổ vào ngạch bản xứ của sở Kiểm-soát tài-chính, cứ chiếu như lương bổng của mình mà bổ vào thực thụ, nếu không có bậc nào ngang với lương mình thì sẽ được bổ ngay vào bậc trên. Nhưng phải hoàn lại Nhà-nước số tiền trừ vào lương đã được lĩnh từ trước đến giờ để làm hưu bổng về sau, và phải tính thêm lợi tức là 5 phân. Tiền ấy nay sở dự toán Đông dương hãy ứng trước cho.

Ngạch công-chính. — M. Đinh-trịnh-Thiều, thư ký hạng tư sở công-chính, được phép nghỉ 20 ngày, lĩnh cả lương.

Ngạch thư ký sở cảnh sát. — M. Trần-văn-Thiều, thư ký tập sự sở cảnh sát, được nghỉ dưỡng bệnh một tháng, lĩnh cả lương.

Ngạch học-chính. — M. Đồng-phúc-Hộ, giáo-học hạng tám, hết hạn nghỉ, được từ dịch.

M. Ngô-văn-Thuật, giáo học hạng tám, đốc học trường Lai-châu, nay kiêm việc dạy lớp các người lớn mới mở tại trường ấy.

Mme Nguyễn-thị-Qui, giáo-học thi sai hạng tám nay được từ dịch.

M. Ngô-văn-Bắc, giáo học tập sự tại trường Nhật-khê (Hà-nam), được từ dịch.

Hai việc đấu-giá. — Việc đấu giá làm nhà ăn và nhà tắm cho trường Nam sư phạm đúng 15 hôm qua thầu tại sở Lục lộ Hanoi, nhưng lại hoãn đến thứ hai 23 octobre.

Còn việc đấu giá làm kho bạc cho tỉnh Nam-định thì như sau này:

MM. Đỗ-hữu-Thục tức Cai-Ba	bỏ hạ	21%.
Garnier et Cie	—	14%.
Trần-ngọc Trấn et Nghĩa	—	17%.
Aviat	—	12%.

M. Đỗ-hữu-Thục tức Cai-Ba vì bỏ hạ nhất nên được tạm thầu.

Ở TAM-ĐẢO ĐÃ VỀ

Y-khoa bác-sĩ Sarrailhé

Số nhà 5, phố Thợ-nhuộm, Giây nói 395

Xét-nghiệm máu-mủ, đờm-rãi, phân, nước tiểu, bằng kính hiển-vi.

Chữa bệnh ho lao, bệnh giang-mai, bệnh siển, bệnh đau dạ dày, đau ruột, bệnh đàn-bà và hộ-sinh, vân vân.

Nói được tiếng An-nam, không phải dùng thông-ngôn.

Thứ ba, thứ năm, thứ bảy khám bệnh từ 4 giờ đến 6 giờ 30 chiều.

Trừ ngày chủ-nhật, còn ngày nào cũng từ 9 giờ rưỡi đến 12 giờ trưa, có hẹn ngày và giờ cho bệnh-nhân đến chữa. 5854

CHỈ CÓ MỘT THỨ THÔI

Thuốc đau mắt vàng rất công-hiệu mà quý-khách đã hoan nghênh bấy nay thì ở trên lọ thuốc phải có biên rõ « *COLLYRE JAUNE selon la formule du Dr Cazaux* ».

Thuốc cũng vàng, giấy gián lọ cũng vàng mà giấy bọc cũng vàng, các quý khách nên đòi bằng được như thế thì mới khỏi nhầm. 3002

Đáp lại M. Vĩnh-Cát về việc bán vé cuộc hát làm phúc. — Đúng lẽ tôi cũng không muốn viết giả nhời ông làm gì, cho rờm tai các độc-giả. Song im đi cũng không đành lòng; mà nói ra thì mất lòng cùng người kiến sự. Nhưng mất lòng một người mà tránh được những sự lầm lỗi về sau thì cũng không nên e lệ.

Trong bài ông Vĩnh-Cát nói vì ông công việc rất là bận rộn, bởi vậy trong khi ông bán vé có xé nhầm ba cái cuống vé (souche). Đến hôm giả vé kiểm tiền thấy thừa ra 4$50 thì đã giả lại nhà hát mà đã nói rõ cho Hội-đồng biết.

Tôi ắt biết rằng ai cũng có khi nhầm. Nhưng tôi chỉ xin hỏi ông nhận bán vé giúp hội, những vé không bán hết cùng tiền bán vé thì ông đem nộp trước khi tối hôm khai diễn, hay là ông đợi sau mới nộp? Tôi chắc những vé ông không bán hết, ông phải giao lại hội-đồng trước tối hôm khai diễn để rạp hát bán những vé ấy.

Nếu ông nộp trước khi diễn, thế sao ông biết ông bán nhầm ba cái cuống vé mà ông không trình với hội đồng trước để xếp đặt các chỗ ngồi cho khỏi phiền phức người đi xem mà ông lại đợi hội-đồng hỏi ông mới trình.

Tuật là các ông trông nom công việc trong rạp hát hôm ấy không ông nào biết cả.

Lại một lẽ nữa, là khi anh tôi gọi ông ra chất-vấn thì sao ông không chịu là nhầm nọ, mà lại còn cãi rằng không bán những vé ấy bao giờ.

Trong bài của ông, ông có ý ỗ bày cùng các độc-giả ông là một nhà đại thương, trong nhà xuất nhập mỗi ngày có tiền trăm tiền nghìn, ông nào có thèm gian tham 4$50. Ông lại kể ông giúp việc nọ việc kia trong rạp hát. Tôi nào có muốn cắt công của ông đâu mà ông phải nói, tôi có bảo ông buôn thúng bán mẹt đâu mà ông phải khoe. Nhưng tôi thiết tưởng đời nay không có gì là xét đoán ngoài mặt được. Kẻ ngoài mặt buôn nghìn bán vạn để đi lừa đối người cũng có; kẻ nghèo khổ, ăn bữa sớm lo bữa tối mà biết trọng nghĩa khinh tài cũng chẳng phải là không có.

Ông nói nếu ông định gian tham thì ông làm cách rất êm ái, chứ ai lại làm hiển hiện thế, vì có ba số ghế mà bán làm sáu người thì có lẽ ba người nọ ngồi chồng lên ba người kia.

Sao ông không nghĩ, ba cái vé ông bán cho chúng tôi có khác gì là ba mảnh giấy vứt đi không? Người kiểm vé có quyền không cho chúng tôi vào khỏi cửa. Nếu chúng tôi không quen biết các ông trông nom công việc trong rạp hát tối hôm ấy thì có lẽ chúng tôi đành phải về không, mà nếu có lại hỏi ông mà ông lại chối như hôm anh tôi hỏi thì chúng tôi cũng đành là mắc lừa, chứ còn biết nói làm sao.

Trong bài của ông lại khuyên tôi nếu muốn bình phẩm công việc của ai phải nên lưu ý, cẩn thận cho đích xác rồi sẽ nói. Thưa ông, về điều ấy tôi rất cẩn thận. Trước khi tôi gửi đăng bài của tôi lên báo-chương, tôi đã thân hành đến hỏi ông quản-lý rạp hát. Tôi cũng có tỏ ý cùng ông rằng tôi muốn đăng một bài lên báo thì ông có nói với tôi rằng:

« Hôm qua chúng tôi cũng có hỏi hắn sao lại bán ba cái souches cho « người ta thì hắn nói để thường có « khi tôi đi vắng, mà đến bà ở nhà « không biết bán nhầm chăng ».

Tôi lão nói với ông, nếu có phải người nhà ngu dốt bán lầm cho chúng tôi thì chúng tôi cũng chẳng chấp làm gì, song chính là hắn bán cho tôi những vé ấy.

Ông quản-lý lại nói với tôi:

— « Hội đồng có hỏi hắn sao bán nhầm ba cái souches thừa tiền ra mà không biết, thì hắn đáp để lẫn vào tiền bán hàng nên không biết. »

Song ông khuyên tôi đừng đăng vào báo làm gì, vì hắn đã chịu giả 4p 50 và đã bị một bữa xấu hổ với chúng tôi rồi.

Bọn tôi nghĩ sao lại không đăng báo để chư quân đồng lãm. Việc hội đối với hắn thế nào là việc riêng của hội, việc của tôi làm là việc tư của tôi đối với hắn, Cũng vì nghĩ thế mà tôi phải đăng báo để độc giả biết.

Ông Vĩnh-cát lại để cho tôi phá hoại mất công việc như giới thư hề của các nhà từ-thiện sau này. Có lẽ nào bài lai cảo của tôi làm nản lòng các nhà từ thiện được. Tôi thiết tưởng việc tôi đăng báo chẳng qua chỉ để bày tỏ cái việc khuất khúc ám muội mà các nhà từ-thiện sau này nên tránh để khỏi mang tiếng lây, thế chẳng phải là việc hay ư?

Chủ đích tôi đăng bài này là để chư quân độc giả biết sự thực hư, không muốn để sau ngài phải bàn tin bán nghi. Tôi cũng không cần ai phải giả lời tôi nữa mà đã vội thoái thác trước.

Nguyễn-văn-Thảo lai cảo

Quyển thứ 7 và thứ 8 đã xuất-bản rồi. — Quyển xã-hội tiểu-thuyết « Những kẻ khốn nạn » thứ 7 và thứ 8 (Les Misérables de Victor Hugo, Livres 7e et 8e) đã xuất bản rồi.

Quyển này dày 319 trang, giá bán mỗi quyển . . . . 0$65

Ở xa, xin đính thêm tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển 0$20

Cả 5 quyển gửi Recommandé làm một gói . . . . 0$50

Về việc người lính bị nạn bên Gia-lâm. — Về việc người lính Trần hữu Quyền bị nạn bên Gia lâm cứu vớ đường mà bản báo đã đăng trước, thì nay sở Điện-báo đã quyên được số tiền 138 đồng giúp cho vợ góa người ấy. Quan Thống-sứ cũng cho trích một số tiền 50 đồng trợ cấp và bên tỉnh Bắc-ninh cũng mở sổ lạc quyên giúp cho nữa.

Cái nạn xe điện. — Ngày 10 septembre vừa rồi, hồi ba giờ chiều, chuyến xe điện chạy Bạch-mai, có đụng phải một bà lão tên là Trần-thị-Phụng, 61 tuổi, quán làng Đào-úng, tỉnh Hưng-yên. Bà lão bị thương ở đùi nặng lắm. Đã lập tức đưa vào nhà thương để điều trị.

Truy tặng. — M. Hoàng-mạnh-Tây, lý trưởng làng Phạm xá, tổng Kim-phương, huyện Phù-cừ (Hưng-yên), vì vâng lệnh quan tỉnh làm việc trong dịp lụt ở Hưng-yên vừa rồi, bị giết chết, vậy nay truy tặng cho hàm chánh cửu phẩm văn-giai (9-1).

Số 61

BẮC-TỐNG

Dương-gia-tướng

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Dương-diên-chiêu ngồi trên mình ngựa, bảo *Mạnh-lương* rằng:

— Tướng-quân có cái tướng-mạo đường đường như thế kia, sao không đầu-hàng mà vì với triều-đình, lập nên công-nghiệp, để tiếng thơm về đời sau, há chẳng hơn là làm giặc ở chỗ này ru!

Mạnh lương nổi giận mà rằng:

— Cha con nhà ngươi tám người khi xưa bỏ *Hà-đông* mà về Trung quốc, ngày nay phỏng đã mấy người còn được sinh toàn. Ta ở chỗ này, chẳng can-phạm chi đến nhà-ngươi cả, cớ sao nhà-ngươi lại dám trêu ghẹo mà giết bộ-hạ của ta. Nay nhà ngươi thắng được cái lưỡi búa ở trên tay ta này, ta sẽ đầu-hàng, bằng không thì ta chỉ bắt sống nhà-ngươi đem về trong động, mổ ruột moi gan làm đồ nhắm rượu, để báo thù cho bộ-hạ của ta vậy.

Dương-diên-chiêu nghe nói, cũng hầm hầm nổi giận mà rằng:

— Đứa thất-phu ngu dại kia, dám khinh người quá lắm!

Nói xong, tức thì múa giáo thúc ngựa xông vào đánh *Mạnh lương*. Hai bên giao-chiến hơn bốn mươi hợp mà chưa phân thắng bại. *Dương-diên chiêu* giả cách thua trận, quay ngựa bỏ chạy. *Mạnh lương* đang trong khi cám tức, vội-vàng thúc ngựa đuổi theo.

Nhạc-thắng hăng-hái tiến ra, đón đánh *Mạnh lương*, hai bên lại cùng nhau giao chiến. *Dương diên-chiêu* thấy vậy, tức thì giương cung mắc tên, bắn trúng vào con ngựa của *Mạnh-lương* đang cưỡi.

Con ngựa của *Mạnh lương* bị mũi tên vấp ngã, làm cho *Mạnh lương* cũng ngã lăn xuống đất. Quân *Tống* vội-vàng xúm lại, bắt trói giải về trong trại, đưa vào nộp *Dương-diên-chiêu*.

Dương-diên chiêu nói:

— Ngày nay nhà-ngươi bị ta bắt sống, đã chịu đầu-hàng hay chưa?

Mạnh lương nói:

— Nhà-ngươi dùng mũi tên bắn, làm cho ngựa ta phải thương, ta vô ý lầm mà bị bắt, khi nào chịu phục!

Dương-diên-chiêu cười mà bảo rằng:

— Nếu nhà-ngươi chưa chịu phục thì ta hãy tha cho về, nhà-ngươi nghĩ thế nào?

Mạnh lương nói:

— Nhà ngươi tha cho ta về, ta sẽ sửa-soạn binh-mã đến cùng nhà-ngươi quyết một trận sống mái. Nếu nhà-ngươi bắt được ta một lần nữa, bấy giờ ta mới chịu phục.

Dương diên-chiêu nói:

— Nếu vậy thì ta tha cho nhà-ngươi về, nhà-ngươi dẫu lên trời xuống đất, ta cũng có thể bắt được.

Nói xong tức khắc sai người đưa *Mạnh-lương* ra khỏi ngoài cửa trại và tha cho về động.

HỒI THỨ XLIII

Nhạc-thắng hỏi *Dương-diên-chiêu* rằng:

— *Mạnh-lương* là một tay cừ-khôi trong đảng giặc, nay đã bắt được, cớ sao chủ quan lại tha cho về?

Dương-diên-chiêu nói:

— Ta cùng hắn giao chiến hàng mấy mươi hợp thấy võ-nghệ hắn cũng khá khen, trong lòng ta rất lấy làm yêu-mến. Vả ngày nay anh-hùng có ai được mấy người, vậy ta muốn khiến cho hắn phải tâm phục, để thu làm bộ tướng, chứ có cốt ở bắt hắn làm chi. Các ngươi hãy thử xem *Mạnh lương* kia, chẳng bao lâu rồi cũng lại bị ta bắt sống vậy.

Nhạc-thắng nói:

— Hắn về chuyến này, tất sao cũng lại sửa-soạn đến đánh, chẳng hay chủ-quan định dùng kế chi mà bắt sống cho được.

Dương-diên-chiêu nói:

— Ta xem *Mạnh lương* dẫu có tài võ dũng, nhưng người ít mưu-kế. Cách đây về phía nam núi *Giai sơn* độ năm dặm, có nhiều núi cao, đường lối rất hiểm-trở khó-khăn, nhà-ngươi nên đem hai nghìn quân ra mai-phục tại đấy. Đợi khi quân giặc chạy qua, bấy giờ kéo ra mà chẹn ngang lối về, rồi ta sẽ có mưu-kế.

Nhạc thắng vâng lệnh, đem quân ra đi. *Dương diên chiêu* lại gọi năm tên kiện tốt đến mà bảo rằng:

Các người đến chỗ rặng núi ấy, giả dạng làm mấy đứa tiều-phu, đợi khi quân giặc hồi thâm đường, bấy giờ cứ theo lời ta mà đối đáp.

Nói xong truyền bảo mấy tên kiện-tốt ấy đến gần mà sẽ dặn mưu kế. Mấy tên kiện-tốt vâng lệnh ra đi. *Dương diên-chiêu* sắt đặt đâu đấy thì bỗng nghe báo *Mạnh lương* đã đem quân đến khiêu chiến.

Dương-diên-chiêu tức thì mặc giáp lên ngựa mà quát to lên rằng:

— Lần này nhà ngươi phải lưu ý cẩn thận, nếu lại bị bắt thì ta đây quyết chẳng khoan tha.

Mạnh-lương nói:

— Lần này ta quyết rửa được cái nhục hôm trước!

Nói xong, tay cầm lưỡi búa, xông vào đánh *Dương-diên-chiêu*. Hai bên giao chiến được độ mấy hợp thì *Dương diên chiêu* quay ngựa, theo lối sườn núi mà chạy.

Mạnh-lương nổi giận mà rằng:

— Lần này nhà-ngươi có còn giương cung bắn ta được nữa hay không?

Mạnh lương vừa nói vừa thúc ngựa đuổi theo. *Dương diên-chiêu* cũng vừa đánh vừa chạy, lừa cho *Mạnh-lương* tiến vào trong rặng núi. Bấy giờ *Dương-diên-chiêu* cố ý làm ra bộ hoảng-hốt, đánh rơi cả mũ trụ rồi lại bỏ ngựa tại đấy, men chỗ mỏm núi mà chạy trốn.

Mạnh-lương tính nóng như lửa, cũng vội-vàng xuống ngựa cầm giáo đuổi theo. Khi vòng qua chỗ mỏm núi, chẳng trông thấy *Dương-diên-chiêu* đâu cả.

Mạnh lương kinh ngạc mà than rằng:

— Không khéo ta lại mắc phải mưu kế rồi!

Nói xong, tức thì lùi lại. Bỗng nghe phía sau núi có tiếng trống vang, toán phục-binh của *Nhạc-thắng* đã kéo ra chẹn ngang lối đi. *Mạnh lương* thấy có phục-binh, vội-vàng quay về phía tây, trốn vào trong hang, theo con đường tắt mà chạy.

Mạnh-lương gặp bốn năm người tiều-phu đang kiếm củi ở trên ngọn núi, liền hỏi thăm rằng:

— Chỗ này đi về lối nào? Có con đường tắt nào chạy qua được nữa không?

Mấy người tiều-phu nói:

— Trên ngọn núi này còn có một con đường nhỏ đi thông sang *Hồ-lâm giản*.

Mạnh lương nói:

— Các ngươi cứu cho ta chạy thoát thì ta sẽ cho nhiều vàng bạc.

Mấy người tiều phu nói:

— Vâng! Chúng tôi cũng muốn cứu, nhưng chỉ sợ tướng-quân không theo lời mà thôi.

Mạnh lương nói:

— Nếu có cách nào mà cứu sống cho ta được thì sao ta lại không theo lời.

Mấy người tiều-phu đứng trên ngọn núi, liền giòng một cái dây thừng xuống mà bảo *Mạnh lương* rằng:

— Tướng-quân đem cái dây thừng này buộc ngang vào mình, để chúng tôi cố sức kéo lên thì mới có thể trốn thoát được.

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Les misérables

DE VICTOR HUGO

Par suite des pluies de la nuit, les convois de vivres, empêtrés dans des routes défoncées, n'avaient pu arriver le matin, le soldat n'avait pas dormi, était mouillé, et était à jeun ; cela n'avait pas empêché Napoléon de crier allègrement à Ney : *Nous avons quatre vingt-dix chances sur cent* A huit heures, on avait appor é le déjeuner de l'empereur. Il y avait invité plusieurs généraux. Tout en déjeunant, on avait raconté que Wellington était l'avant-veille au bal à Bruxelles chez la duchesse de Richmond, et Soult, rude homme de guerre avec une figure d'archevêque, avait dit : *le bal, c'est aujourd'hui.* L'empereur avait plaisanté Ney qui disait: *Wellington ne sera pas assez simple pour attendre votre majesté.* C'était là d'ailleurs sa manière *Il badinait volontiers*, dit Fleury de Chaboulon. *Le fond de son caractère était une humeur enjouée*, dit Gourgaud. *Il abondait en plaisanteries, plutôt bizarres que spirituelles*, dit Benjamin Constant. Ces gaîtés de géant valent la peine qu'on y insiste. C'est lui qui avait appelé ses grenadiers « les grognards » ; il leur pinçait l'oreille, il leur tirait la moustache. *L'empereur ne faisait que nous faire des niches !* ceci est un mot de l'un d'eux. Pendant le mystérieux trajet de l'île d'Elbe en France, le 27 février, en pleine mer, le brick de guerre français le *Zéphir* ayant rencontré le brick l'*Inconstant* où Napoléon était caché et ayant demandé à l'*Inconstant* des nouvelles de Napoléon, l'empereur, qui avait encore en ce moment-là à son chapeau la cocarde blanche et amarante semée d'abeilles, adoptée par lui à l'île d'Elbe, avait pris en riant le porte-voix et avait répondu lui-même : *L'empereur se porte bien.* Qui rit de la sorte est en familiarité avec les événements Napoléon avait eu plusieurs accès de ce rire pendant le déjeuner de Waterloo. Après le déjeuner il s'était recueilli un quart d'heure, puis deux généraux s'étaient assis sur la botte de paille, une plume à la main, une feuille de papier sur le genou, et l'empereur leur avait dicté l'ordre de bataille.

A neuf heures, à l'instant où l'armée française, échelonnée et mise en mouvement sur cinq colonnes, s'était déployée, les divisions sur deux lignes, l'artillerie entre les brigades, musique en tête, battant aux champs, avec les roulements des tambours et les sonneries des trompettes, puissante, vaste, joyeuse, mer de casques, de sabres et de bayonnettes sur l'horizon, l'empereur, ému, s'était écrié à deux reprises : Magnifique ! magnifique !

De neuf heures à dix heures et demie, toute l'armée, ce qui semble incroyable, avait pris position et s'était rangée sur six lignes, formant, pour répéter l'expression de l'empereur, « la figure de six V ». Quelques instants après la formation du front de bataille, au milieu de ce profond silence de commencement d'orage qui précède les mêlées voyant défiler les trois batteries de douze, détachées sur son ordre des trois corps de d'Erlon, de Reille et de Lobau, et destinées à commencer l'action en battant Mont Saint-Jean où est l'intersection des routes de Nivelles et de Genappe, l'empereur avait frappé sur l'épaule de Haxo en lui disant : *Voilà vingt-quatre belles filles général.*

Sûr de l'issue, il avait encouragé d'un sourire, à son passage devant lui, la compagnie de sapeurs du premier corps, désignée par lui pour se barricader dans Mont-Saint-Jean, sitôt le visage enlevé. Toute cette sérénité n'avait été traversée que par un mot de pitié hautaine ; en voyant à sa gauche, à un endroit où il y a aujourd'hui une grande tombe, se masser avec leurs chevaux superbes ces admirables écossais gris, il avait dit : *C'est dommage.*

Puis il était monté à cheval, s'était porté en avant de Rossomme, et avait choisi pour observatoire une étroite croupe de gazon à droite de la route de Genappe à Bruxelles, qui fut sa seconde station pendant la bataille. La troisième station, celle de sept heures du soir, entre la Belle-Alliance et la Haie-Sainte, est redoutable ; c'est un terre assez élevé qui existe encore et derrière lequel la garde était massée dans une déclivité de la plaine. Autour de ce terrire, les boulets ricochaient sur le pavé de la chaussée jusqu'a Napoléon. Comme à Brienne, il avait sur sa tête le sifflement des balles et des biscayens. On a ramassé, presque à l'endroit où étaient les pieds de son cheval, des boulets vermoulus, de vieilles lames de sabre et des projectiles informes, mangés de rouille. *Scabra rubigine.* Il y a quelques années, on y a déterré un obus de soixante, encore chargé, dont la fusée s'était brisée au ras de la bombe. C'est à cette dernière station que l'empereur disait à son guide Lacoste, paysan hostile, effaré, attaché à la selle d'un hussard, se retournant à chaque paquet de mitraille, et tâchant de se cacher derrière lui : — *Imbécile ! c'est honteux, tu vas te faire tuer dans le dos.* Celui qui écrit ces lignes a trouvé lui même dans le talus friable de ce terrire, enfoncé le sable, les restes du col d'une bombe désagrégés par l'oxyde de quarante-six années, et de vieux tronçons de fer qui cassaient comme des bâtons de sureau entre ses doigts.

(A suivre)

Những kẻ khốn-nạn

Xã-hội tiểu-thuyết, của ông Victor Hugo
NGUYỄN-VĂN-VĨNH dịch.

(Tiếp theo)

Bởi đêm mưa nhiều, những xe lương bị lầy trong các đường lầm nát, cho nên sáng ngày cũng chưa tới. Quân lính thì suốt đêm không ngủ, lại bị nước mưa ướt hết áo quần, vừa lạnh vừa đói. Tuy vậy mà vua *Nã-phá-luân* vẫn còn đắc-chí mà reo lên với ông *Ney* rằng: Trăm phần ta chắc được chín-mươi rồi! Tám giờ thì tả hữu dọn cơm sớm để ngài ngự. Vua ban ăn cho mấy viên đại-tướng được cùng ngồi dự-bữa. Các tướng vừa ngồi ăn vừa nói chuyện với nhau rằng vừa tối hôm trước nữa, ông *Huệ-linh-tôn* hãy còn đi dự tiệc nhảy-đầm ở *Bruxelles*, tại nhà bà công-tước phu-nhân *Richmond*. Nhân dịp ấy, ông *Soult* là một người võ-biền cục-kịch mà lại có vẻ mặt một ông thái-giám-mục, có nói đùa rằng: Hôm nay mới là cuộc nhảy-đầm! Nhân ông *Ney* có tâu một câu sau này thì vua có ý nhạo ông mãi. Ông tâu rằng: — Muôn tâu, *Huệ-linh-tôn* không phải là người dễ tính đâu mà chịu chờ Bệ-hạ. — Và đó là cái tính thường của nhà vua. Ông *Gourgaud* nói: Bẩm tính của ngài vui-vẻ hay nói rõn. Ông *Benjamin Constant* lại nói: Ngài hay nói rõn những câu kikhói thì nhiều, mà những câu hay chữ thì ít. Những cách nỡ rõn của bậc vĩ-đại nhân-vật ấy cũng nên xét cho đến nơi. Bọn lính nếm lựu đạn của ngài sau thành tục-danh là « *grognards* » (hay lầm-bầm), tên ấy chính ngài đã đặt ra mà gọi trước. Ngài hay véo tai, kéo râu mép quân lính. Một tên lính đó có nói rằng: Ngài thường chòng-ghẹo chúng tôi luôn. — Trong cái chuyến tàu ngài ngự từ đảo *Elbe* về địa-châu nước *Pháp*, để khỏi-phục lại đế-vị, hôm 27 tháng hai, lúc đương đi giữa biển, thì cái tàu ngài đi ăn là tàu *Inconstant*, gặp chiếc chiến-hạm *Zéphir*, thì những tướng tá trên tàu này có vác loa hỏi thăm bên tàu kia tin-tức hoàng-đế tại chỗ đày thế nào, vua khi ấy vẫn còn đeo trên mũ cái dấu-hiệu sắc trắng và sắc mào-gà, có thêu ong, ngài bèn cười rồi dằng lấy loa mà trả lời bên tàu kia rằng: Hoàng-đế vẫn mạnh giỏi. — Những người nỡ rõn như thế, thường là những người đã trải nguy-hiểm lắm rồi. Trong cái bữa sớm hôm đánh trận Hoatiết-lô đó, ngài cũng nỡ-rõn nhiều câu đại-loại như thế. Thời xong cơm rồi ngài tĩnh-tâm lại chừng trong một khắc đồng-hồ, rồi ngài truyền cho hai viên tướng ngồi lên mở rơm, tay cầm bút, tờ giấy để trên đùi-gối, để ngài đọc cho mà viết cái chiến-lệnh cho các quân-đội cứ đó mà theo.

Đúng chín giờ, giữa lúc quân nước Pháp, chia ra từng lớp, từng nấc một mà đi làm năm *câu-lơn*; các *di-vi-dương* chia làm hai hàng; đại-pháo thì cứ hai *bigác* (đại-đội) đi hai bên cho xe lợt vào quãng giữa, đội kèn đi đầu thổi *ô-sáng*; trống rung ù-ù như sấm động, kèn rúc to-toe, thật là một cái biển rất dữ, rất rộng, rất vui-vẻ những mũ, những gươm, những *ba-do-nết* kin cả chân trời, đại-đế thì nao-nao tâm lòng, mà hai lần reo lên: đẹp mắt thay! đẹp mắt thay!

Từ chín giờ đến mười giờ rưỡi, hết thảy các quân-đội nước Pháp, đã bầy thành thế trận đâu đó cả, sự lấy thật là khó tin được, sắp thành sáu hàng, theo như lời đại-đế phẩm-bình khi ấy, « thành sáu chữ V. » Được một lát sau khi chiến-tuyến đã bầy liền rồi, giữa cái cảnh tĩnh-mịch lạ-lùng, thường là cảnh trời sắp nổi cơn giông-tố, đại-đế đứng ngắm thấy ba bộ pháo-thủ mười-hai khẩu một diều đi, vốn là thừa tướng-lệnh của ngài mà trích ở ba đại-đội của ông *d'Erlon*, ông *Reille*, ông *Lobau* ra. ba bộ pháo-thủ ấy là cốt để khởi sự đánh vào chỗ *Mont-Saint-Jean*, là chỗ hai con đường đi *Nivelles* và đi *Genappe* gặp nhau, thì đại-đế vỗ vai ông *Haxo* mà rằng: Tướng-quân nhìn đó, thật là hai-mươi-bốn ả mĩ-nữ!

Đại-đế chắc đạ trên tấy thế nào cũng là được, cho nên khi *con-ba-nhí* lính chúc-pháo-đài của đạo quân thứ nhất, ngài đã ấy riêng cho việc chờ khi nào lấy được làng *Mont-Saint-Jean* thì phải vào chúc thành thủ-hiểm ở trong làng ấy, khi *con-ba-nhí* ấy kéo đi qua chỗ ngài ngự thì ngài cười mà gật, có ý giục-giã cho quân lính hỏi lòng. Cả một cái cảnh vui-vẻ của ngài hôm ấy duy chỉ hơi ố có một chỗ, là khi ngài nhìn thấy toán quân kimã xứ *Tự-cách lan*, mặc quần áo xám, đến tụ cả ở một chỗ bên phía tả chỗ ngài đứng, chỗ ấy ngày nay có một ngôi mộ, thì ngài có nói ra một lời thương-hại mà thương-hại cách cao-kỳ. ngài nói: — *Hoài của!*

Ngài nói thế rồi ngài lại lên ngựa tiến lên phía trên *Rossomme*, chọn lấy một cái gò hình như cái khẩu-ngựa, trên chỉ có cỏ mọc, ở bên tay phải con đường từ *Genappe* lên *Bruxelles*, đó là nơi ngài dừng ngựa lại lần thứ hai trong cái trận lớn ấy. Bộ bầy giờ tới ngài còn dừng chân lại một chỗ thứ ba nữa, ở giữa khoảng từ *Belle-Alliance* đến *Haie-Sainte*, lần dừng chân thứ ba đó nghỉ đến mà kinh. Chỗ đó là một cái gò cũng khá cao, ngày nay vẫn còn nguyên, quân ngự-lâm của ngài đến đóng cả ở chỗ dốc sau cái gò ấy. Xung quang cái gò ấy, thì đạn giặc bắn đến nhảy thia-lia lên đến chỗ ngài đứng. Khi ấy ngài cũng như ở *Brienne*, thấy đạn réo luôn thanh trên đầu. Có người nhật được ngay chỗ bên chân ngựa ngài, mấy viên đạn lớn đã gỉ nát cả, những lưỡi gươm cũ và những đạn nhỏ cũng gỉ mốc cả rồi. *Scabra Rubigine*. Mới được vài năm nay có người đào được một viên trái-phá sáu-mươi ly, hãy còn nguyên cả thuốc nổ, mà cái đanh hạt-kip thì gẫy sát vào tận đạn rồi. Chính chỗ nghỉ thứ ba đó là chỗ ngài đã bảo với tên hướng-đạo *Lacoste*, vốn nó là một tên nhà-quê sợ-hãi, khi ấy bị trói vào yên ngựa của một tên kị-mã, cứ mỗi khi có nhiều đạn bắn đến thì nó lại quay đầu trở lại cố nép mình vào sau bóng ngài, ngài gắt mà ban quở nó rằng: - Thằng ngốc! không biết xấu-hổ mi định để cho giặc nó giết mi đằng sau lưng hay sao đó? Chính trước-giải đây cũng đã lượm được trong đất bờ cái bờ gỗ ấy, được một cái cỗ viên trái-phá, bốn-mươi-sáu năm nay đã gỉ cả rồi, với lại những thỏi sắt cũ, đã bỏ ra như là những que thông-thảo vậy. *(Còn nữa)*

Những bài từ đầu, đã in thành bốn quyển, một bên chữ Pháp, một bên quốc-văn, bán giá như sau này :

Quyển I	*223 trang, bán.*	0 $ 50	*Ở xa phải trả thêm tiền cước, mỗi quyển.* . . . . . 0 $ 20
— II	203 —	0 45	
— III và IV	159 —	0 35	
— V và VI	193 —	0 45	*Cả năm quyển gửi làm một gói* 0 50
— VII và VIII	319 —	0 95	

Luyện tập quốc-văn

Thư gửi cho em

Em Hoàng-Văn,

Mấy lá thư em viết cho gần đây, xem ra em đã trở nên người có tư-tưởng, có nghị-lực, có dam-mưu, anh mừng lắm.

Tiếc nhỏ có câu nói rằng: lòng người như mặt bể nước lễ khơi về công thì sang công, khơi về ấy thì sang tây! Đó là theo ý kiến của người tất hay xấu.

Cái đến kia, kiểu xinh, dáng đẹp, nếu không được một ngón tiền sang thì cũng là cái vật bỏ đi, cái cây ka, bóng dáng ông-á nếu không sinh được một chất hoa thơm quả ngọt thì cũng là một loài thảo mộc phiền đó mà thôi! — Đến như người mà chỉ biết tô điểm cho xác thịt, không biết tô điểm cho tinh thần thì chẳng qua cũng là chuyện ma sinh nhai đi!

Cửa miệng ta thường nói: *ở đời muốn sự vừa chẳng, hơn nhau một tiếng anh hùng mà thôi!* Phải lắm! sinh ra đời ma không biết cái nghĩa-vụ ở đời, cứ khao gì một cái may áo chữ ra paăn! Sống chẳng ai biết, chết chẳng ai hay, rõ bật: sống như người si, chết như người ngã, cũng bọ cũng trí, cũng loo lao, lụy lục một đời, mà rồi nhắm mắt thao thi: « đi khôn, lại trở về rài »; như thế tưởng cũng oan-nan lắm. Sinh ra đời cốt nhất là phải biết cái phận sự ở đời; không thì thôi sao cho xứng đáng phẩm giá người.

Nếu chỉ như nhà nhỏ-nhỏ thì có khác gì như cánh bèo rõ mặt nước, không biết đến đâu là bờ bến, sẽ khác gì như bỉ cỏ mọc bên đường để cho kẻ bộ hành giẫy xéo dưới chân. Sao cho còn có khi phách làm người được! Đến như kẻ: nói lời không nhớ, mà sự không dám để cho lương tâm đêm ngày nó cắn rứt thì còn đáng ban đến làm chi.

Ấy cái phận sự cùng cái nghĩa-vụ ở đời là thế, mà xét ra cho kỹ thì người ta phân cách nhau, trái khác nhau thẳng qua cũng cũ ở trong gang tấc đó mà thôi.

Đã hay rằng: đời người như giấc mộng, song giấc mộng của kẻ tỉnh với người mê thật có khác nhau: ban ngày ta không làm việc gì đến nỗi phải hối hận; — lại có phần vui lòng thỏa dạ, tắt lửa đèm ta đặt mình nằm hẳn được giấc ngủ ngon; tuy là một giấc ngủ cả, song thật có phân biệt khác nhau xa. cho nên bảo rằng: mộng hay không mộng đó cũng tại ta tỉnh hay mê mà gây nên cả.

Cả lối đời thường hay người ngoài cuộc thì thường hay khắt khe, cho nên việc khó ở đời thường hay đánh đổ kẻ có tài. May cái chí-hướng em định khoi về phương nào anh cũng đã định được rồi. Anh có mấy lời ngỏ cùng em, em nên lưu ý đến mà thi hành đi.

Nhiều khi em gửi thư cho anh, em những khoe rằng: em mua sách này sách khác, trong các sách đó, anh xem phần nhiều là sách vẫn chương cả, không thấy những sách gì về khoa học trọng yếu. Nên anh có ý khuyên em nên nghiên cứu về những sách cách-trí thì cái cơ thành-tựu mai sau xem mới có cái kết quả hay được.

Đã hay rằng bây giờ vẫn chương em còn kém, em phải luyện tập sao cho sâu vẫn cứng, thu tập sao cho được nhiều tư tưởng ở trong các sách đã viết nỗi hai văn hay cho được trôi-chuyển; song ta nên hiểu rằng: cần văn giả mà cần-trí nơn thì vẫn tuy hay, cũng là bất-cập; sao bằng ta phải biết tham bác thế nào cho đúng đến nỗi thái quá đừng đến nỗi bất cập mới là người khéo dự bị trong công việc của mình.

Ta vẫn thường thấy nhiều kẻ trong lúc hàn vi mình thường vẫn tự phụ là một bực hà con trong bọn, thế mà thường khi ra thi thay bị « chẳng đâu nước ». có nghĩ đâu rằng: ấy chỉ vì không biết thừa thế, mà nên câu truyện « trượt vỏ chuối » đó!

Em nên nhận kỹ rằng luyện khoa học khó hơn là luyện văn chương, vì văn chương xem dễ hiểu mà lại vui, cho nên đề ham, mà cách trí thì khó, nghĩa lại phải suy xét nghiên cứu thường lượng mới hiểu được, nên hay sinh ngại mà dễ chán.

Song sự xét cho kỹ thì bên nào cũng có cái thú. Song cái thú về cách trí ta tưởng có về thuận thấy sâu xa hơn.

Phàm việc đời khó mà làm nổi mới là đáng quý. Ta lại chẳng thấy có vận kẻ văn hay, thơ khó, mà rất lại thi đang đỗ vẫn là để đang đỗ đó!

Kẻ đi học phải nên tự bồi mình như tạo vác một cái cơ-đồ; tiếc bỏ cho vơ, tay không làm sao phải tự ngụ? Tìm bồi lấy lương thực, lấy khí cụ để sang cấp cho thân mình được no ấm tiện dụng, — lại có lẽ như tự mình đem vào giữa đám nhân quần xã-hội, phải biết đường giao thiệp, phải biết cách tới lui xã-lý, tiếp nhận sao cho khỏi phải vụng về bỡi rỡ. Chẳng những riêng anh ở học-trường chính là những lúc anh có cái thì giờ mà thu thập những tài liệu đáng để đề sau này đem ra mà ứng dụng với đời.

Bởi vậy những kẻ đi thi mà đỗ cao quí-tử khoa vẫn là hiếm có; nhưng có biết đâu rằng có cái công phu của người ấy những lúc nửa đêm gà gáy đèn hôm sớm vắng đã dồi mài chăm chỉ rồi mới đem tự phụ mà nói đến hai tiếng quý-khoa.

Ở đời chỉ trừ ra những kẻ tự-hạ mình, tự nhận mình là một kẻ ngu dốt, — không đã tự cảnh làm công-nợ, nghiệp kia, thì không kể. — Còn đã là người biết trí nhớ mình: bề dốt là nhục — biết hèn người là xấu, thì tất thế nào cũng có hy vọng được những sự như hiệp của mình ra muốn. — Bởi vì sao? Vì trong lụng lúc nào cũng quết không những một mực học người: Đạo đó đã nhẫn rồi nay chỉ có bền chí gắng công đi thì ngày một ngày nay tất cũng phải có ngày ra đời tới; việc có phải là một kẻ chịu thúc thủ bỏ gối tự phế, tự chuốc như những hạng kẻ trên kia đâu!

Ta nên nhận rõ rằng: thời buổi này là thời buổi cách-trí nhiều, văn chương ít, cho nên các nước văn-minh ngày nay bỏ kẻ nào sống theo ra được cái gì mới, cái gì hay tuỳ được quốc dân ca tụng thế giới hoan nghênh: tuỳ là tầng được ngồi, mặt là tầng được trắng, — mà những người này toàn là những tay cách trí chuyên môn cả đó không?

Ta có xem ngay như mấy nhà văn bực cũng cách trí Tuái-tây như: Denis Papin, Pasteur, Franklin, Jacquard, Gutenberg với Victor Hugo, Racine Corneille, Génelon, cái giá-trị của mấy ông nào hình như thiên hạ có ý bên kính hầu trọng, mà cách kỷ-niệm mấy nhà bác học phát-minh hình như vẫn được hồ nào nhiệt hơn mấy nhà sự nho danh-sĩ, vì cớ sao? Vì sự nghiệp của nhà cách-trí là sự nghiệp thiết thực cái sống lâu của những nhà cách-trí là cái công lao trực tiếp ngay với người đời; — cái tư-tưởng của những nhà cách-trí là cái tư-tưởng ứng dụng ngay với nhân loại, cho nên cái lòng cảm-mộ của người đời đối với nhà cách-trí vẫn có ý hơn.

Thân hạ của qui bao giờ cũng hiếm nên không mấy khi ta bắt gặp. — Có lẽ rằng: vì không mấy khi ta bắt gặp đó cũng là lỗi tại ta chăng!?

Ngày nay tuy em chưa ra thi, song cái tư cách của em thế nào anh cũng có thể đoán trước mà biết được. Đã sao này em có tràng tuyển hay không, anh xin em chớ có làm một người « văn » hay. Cái bệ « văn hay » của nước mình đã trải ngót hai nghìn năm nay, ta hãy tạm kể từ đời Si-Nghiệp (187) thực đã trải mười thế-kỷ có lẻ, cái thức ăn ta xơi đã chán miệng lắm, nay ta cũng nên đổi món ăn khác cho có khí vị hơn!

Ở đời không việc gì là khó mà cũng chẳng việc gì là dễ; khó dễ bởi ở lòng người. Thơ rằng: kim mài mãi cũng nên kim, — cột đá kia nước chảy mãi cũng mòn được, thì người ta thấy việc phải gắng sức làm, cho nên chỉ ta bao giờ cũng phải theo, cũng phải đến đích. — Người không quản tiếng chê khen, trong ngại không có điều gì hối hận thì cái sự nghiệp mới mong có ngày làm nên cái kết quả mới mong có ngày vẻ vang.

Em chớ cho cái trần-thế của mình cũng cái sự nghiệp của mình chỉ chăm chăm sau này nắm được mấy tiền to để mình đa đầy thu thập những đồ mỹ vị sao lương, khoác vào cái xác cho nhiều những đồ gấm vóc lượt là, rồi đem cả tinh thần mà thờ những sự hoang tưởng tâm đặt thị thật là đáng thương lắm.

Người ở đời ai cũng phải thờ một ông thần; song thần thì có nhiều kẻ thờ ông thần bên ngoài rồi thì may ta nên chọn một ông thần bên trong mà thờ, kẻo rằng mất lịu quá sự có khi ê chăng!

Chỉ vì một điều đó nên anh viết thư ngỏ cùng em, mong rằng em nên nhận kỹ cái ý ấy mà thể lòng anh và em được thỏi thanh niên thì nên phải tu luyện cho sau này nên người ích lợi cho quốc-dân. Nếu không thế thì ngày xuân chẳng đầy gang, mà em hối cũng bất cập.

Hay thư
Thanh-Vân H. C. L.

Dịch Hán-văn

Văn-tế bia cỏ

(của ông Châu-địch-Quang)

Thọ cáo đất được bia cỏ, ngang dọc hơn thước, giữa non xanh là bài mình (1) mở chí đời Đường, thờ cũng chưa mòn, sắc cỏ mờ mờ, chôn tại ngày quý-hợi, tháng mười, niên hiệu Đại-trung, tỏ-liên đầu quý-hiền, cha con anh em ba đời trăm-nẻo, người chủ sự, người làm mình, tên họ đều mở, quán tại làng Yên-phương, tên đệ là: « Thông minh nhất: hiền » vân-chương chất phác, không như tiền vì vẫn hoa mỹ cận thời.

Chàn ôi! tăng là nắt thịt xương, chôn ở dưới đất, lâu thời nao-mòn; bia đề làm ghi mình ở ép sự trọng và họ tên, cũng mong rằng thành-quách hiển-thiên mà danh vẫn còn. Niênhiệu Đại-trung đời Đường cách nay nghìn sáu trăm năm, lâu non gác tia, hết mọc đai vàng, vật rồi sao đổi, giờ cũng thành không, mà bia này lại vẫn tay ta, chẳng cũng là khắt-khe với cổ-nhân sở thơ rằng: « nghìa vàng bạ mặt sao trăm thuở, rõ sau này tăng đá tốt! » Không may phát-lộ ra đây, lại may mà vẫn tay ta, lại không may hợ tên không tường, thế thì người đời sau khu khu trong quãng trăm năm, kết tâu-thiu, nước tâm-nhu, cầu tăng biết bã nào có tên gì!!.

Tuy vậy, tai ta đã nghe đây, mắt ta đã trông đây nhân thảo-khí người cũng phẳng phất ở trên bia này! nên ta đem quả-phẩm cũng làm vân khấn người, nghìn trăm năm sau xuy, người quý-hiền chăng? bần-tiện chăng? hiền-tăng chăng? ngu-si chăng? ta nào biết đâu! nghìn trăm năm về sau còn mất chăng? tiền được chăng? u-hiền chăng? người cuối cũng chẳng tiên-tri! — Lại sau nghìn trăm năm bia này có còn chăng? lời ta nói có còn chăng? ta cùng người biết đâu mà tiên-liệu. Người xưa đối với người hiền-bí thâm-thiết mà lập bia này, ta nay đối với người ngậm-ngùi thở than mà khắn lời này, thôi thôi! con-tạo hóa ta cùng người, mà ta cùng người cũng biết sao! có buồn chăng

Xuân-Trường, Phó-bảng-Trang dịch.

(1) Bài mình là bài tán-tụng công-đức một người làm lối văn vần hay lối năm chữ, bốn chữ khắc vào bia, để ở đình, chùa hay ở mộ.

Các việc lĩnh trưng và đấu giá

Phòng thương mại Hanoi nhận cho đến ngày thứ 15 septembre 1926 hồi 15 giờ các giấy đấu giá thuê một cái mảnh chứa đất diện tích 450 mètres carrés ở bờ sông Hanoi. Nhà ấy cho thuê hàng năm và cho thuê một phần hay cả phần.

Ngày 18 septembre. — Ông hội-trưởng Hội-đồng Hội-chợ bổ cáo để các nhà thầu khoán về các việc công-tác hiết rằng tại phòng đại-lý Hội-chợ ở 106 hàng Trống đánh đấu giá làm hàng rào cho trong Hội chợ, nhận cho đến ngày 18 septembre là công bạn.

Các giấy má về việc ấy để tại phòng đại-lý Hội-chợ, các nhà thầu khoán ai muốn xem thì cứ lại đó ngày nào cũng mở cửa từ 7 giờ 30 đến 11 giờ và từ 14 giờ 30 đến 17 giờ, trừ những ngày lễ không kể.

Số tiền làm vốn đóng 1400 đồng bỏ cả số dự phòng 115 $ 60 nữa.

Ai muốn lĩnh trưng thì phải gửi giấy cho ông hội-trưởng hội-đồng trước ngày 6 đinh và phải đề chữ « Appel d'Offres ».

Ngày 28 octobre 1926 hồi 9 giờ. — Tại đảo Hòa-xa phía Bắc, ở nhà ga Ha-nội gọi lĩnh trưng cho các đạo nhà-xa phía Bắc ở Hà-nội và Trung-kỳ trang-trong ở Tourane.

Lô thứ nhất. — Bảy vạn bốn nghìn kilos (74.000 k.) dầu để lau trục bánh xe.

Lô thứ hai. — Sáu vạn sáu nghìn kilos (66.000 k.) dầu để lau các toa máy.

Các giấy má về việc lĩnh trưng này đề tại phòng giấy ông kỹ-sư chánh đạo hỏa-xa phía Bắc (Bureau de l'Ingénieur Chef de l'Arrondissement des chemins de fer du Nord gare Hanoi) và phòng giấy ông chánh ở Hải-phòng (Service Marit me du Tonkin) tại Haiphong.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Đỗ Về Phí Hùng Của Hồ Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiêu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

Nửa năm ở Vân-Nam

(Tiếp theo)

III

Đi chơi phố, Chùa-Cổ và Vân-Miếu

Nhân được dịp tuyết mùa thu, khí giới mát mẻ và khô ráo, nắng tuy có nắng mà mát thật mát, nên chỉ những giờ rảnh việc tôi chỉ được một ngày vài buổi trưa chiều và ngày nào cũng như ngày nào, đi chơi thơ thẩn phố nọ sang phố kia; cũng nhiều khi lạc lối, song may đã học được câu hỏi đường đầu tôi thăm mà về Ký-giả sở dĩ đi chơi các phố vậy, chẳng phải là đi phiêm lang thang, cốt ý là xem cách cảnh vật và cách người ta làm ăn buôn bán cho biết, vậy cho bõ công đi một ngày đàng học một sàng khôn mà thôi.

Cách đi đường thì có kiệu, xe và ngựa, đại các thì đi xe đi kiệu mà ít dùng thì đi ngựa. Kiệu tức như một cái giường, chung quanh có khung và màn, có màu sắc và cánh sặc, hai bên có hai cái đòn: đằng trước một phu và sau một phu để lên vai khiêng. Kẻ thuê thì các ngả đều đầu phố thường vẫn có, những nhà sang-trọng có sẵn kiệu riêng và nuôi hai tên phu kiệu, ngồi kiệu coi ra tự-đắc lắm chứ như xe cao-xu chả dưới ta bây giờ. Đi đâu thuê kiệu đi cũng đắt hơn là thuê xe kéo. Xe kéo trên này thì còn tại xe cao-su cả và xã kéo, đường đá gồ-ghề, phố đã hẹp mà người đi lại lại đông mà cũng đứng khen ai phu xe kéo nào, miệng cứ hồng hộc « Tsô... Tsô... Tsô... » và « xẽ lại, xẽ lại.. (1) » cầm cổ chạy mà không mấy khi làm ngã khách người xe hay đụng phải người đi đường hoặc xe khác, trước ký-giả khi qua Tân-gia-ba đã có bài ký khen tài-xế ô-tô người Mã lại thận thế thế nào, thì nay phải kể cả xã kéo xe thiện nghệ vậy. Còn như ngựa cho thuê thì chỉ ở chỗ chợ hoặc ở các cửa thành, mỗi con ngựa cho thuê lại có một tên mã-phu đi kèm, chỗ đông người thì mã phu đắt ngựa, chạy trước, và nơi vắng thì lẽo đẽo chạy theo sau. Kể ra đi chơi mà đi ngựa cũng là thú và sẵng là một phép trong thể dụ song hiềm nghèo một nỗi là đường lát đá tron, mới lát đi chẳng phải như đá dộp vụn dưới ta, đây là đá đẽo tảng nhẵn và lát liền nhau; và ngựa thì thường không có bịt móng hay bịt dối, nhỡ lỉm khi phải ngựa trượt chân thì người ngồi trên mình ngựa sẵng khó được trọn vẹn.

Đi kiệu và đi xe kéo thì vô-ngại hơn, song muốn cho được ung dung và có thể ngoạn cảnh, hay là mà quan-sát được cái tình hình và tính cách người ta, thì không chi bằng « cưỡi bộ » không những được cùng gần gũi mà có thể đứng dâu thì đứng, ngồi đâu thì ngồi, những nơi đình đài sự nghi, những cửa hàng nóng-nhiệt, có thể đứng lâu mà xem được, không bị phiền nỗi chi cả. Nên chẳng ngày nào là tôi không đi quanh các phố, các chợ trong thành, thường gặp những ông người cùng giống thì ra bộ « quan sách » lắm ý ý mình là « cao-tượng » mà cao tôi là rông-rài, song các ngài cao-tượng quá biết đâu đến cái tính « tò mò » của ký-giả.

Các phố thì tuy dài, song đường hẹp lắm và phần nhiều quanh năm ngày tháng lúc nào kẻ đi người lại cũng đông chật như ngày hội, nhất là sự nhường nhau bên chính đi đến cửa nam, đi qua mấy rẫy hàng vải và vớ nhiều cho đến nhà thương Pháp thì đã biết cái nào nhiệt vậy. Tuy các ngả ăn ngữ tuy nào cũng có lính cảnh-sát, song những đám cãi nhau và đánh chém nhau vẫn tương có luôn. Hay hành hung nước là những anh đi trên và bán xe vỏ thì lại càng quá nữa. Bởi những sự nhũng nhiễu, nên những khách du thường phải tìm đến những nơi êm thanh cảnh vắng khác mà chơi, tuy vậy song cũng có nỗi nguy là mình đi ít người thì lắt bị cái ách cướp đường và bão lột chứ không chơi; những nơi đường xa quãng vắng thì cảnh-sát ở đâu ở đấy mà phải bộ, song mà nay gì cảnh sát.

Nếu những khách thu phương mà có thích xem những cái khéo đẹp thì vẫn đầy không thiếu nào nơi khác, song các nhà bảo-tồ thì lại thích xem các nơi đó hơn ở Vân-nam, nhất là những đình chùa nhà cửa coi vẫn ra cái cảnh tượng cổ và cũ kĩ, coi cái kiến trúc lối cũ vẫn có cái vẻ tự nhiên đầm thắm hơn. Nếu ai đi bắt phố nọ sang phố kia thì đi mãi cũng chán, thì lại tìm đến một cảnh chùa ở ngay trong thành, cảnh tòa Lãnh-sự Pháp trước đó 500 thước, tức là chùa Cá (Pagode des Poissons). Đi vào chùa, trước hết sẽ đi qua một cái cổng xây đá hoa và vài ba cái cầu đá thì đẹp, xem những cầu và cổng đá lối kiến trúc coi cũng nhã lắm. Đến cửa chùa thì có bà chữ trên tấm đá to « Liên-hoa tự » chùa ở ngay giữa cái hồ con gọi là Cửu long trì. Tục truyền ngày chỗ cảnh chùa này và hồ nay, từ thượng cổ thì là rốn bể, nên nay vẫn còn tên là Hải-tâm đình. Mới vào chùa thì thấy ngay một tòa tượng năm long vương, vào trong một hai thì thấy tượng « Thiên hà thiên nhãn quan thế âm ». Xem qua trong chùa rồi ra giữa sân có một cái đình to, xem ký thì đình này đúc vào khoảng năm 1818 chỉ đó thôi, và xem bia thì thấy lập từ năm Khang-hi thứ 31 (1692) chính ngày kỉ thì đúc có vào tháng hai và tháng chín, song những ngày tuần thiện nam tín nữ và ngày chủ nhật và ngày nghỉ thì có tại giai nhân lũ lượt cũng vui và nào nhị tiêm vậy.

Sau là gọi là chùa Cá và người Pháp gọi là Pagode des Poissons là vì một bên chùa có một cái nhà thủy tạ, còn chung quanh có bao lan và trông xuống hồ. Trong nhà có nhiều bàn cửa hàng quà hàng nước dưới hồ thì xe xa có sẵn, trong toàn một giống cá vàng cả bạc to bằng cá chép cả, và nhiều không biết bao nhiêu mà kể, coi xuống không khác lắm bóng trăng trông xuống mặt nước lóng lánh ở làn sóng gợn, chứ đây thì sống ấy chỉ là cá, những người đi xem cứ mua bánh đa hay bỏng ném xuống thì cá ta tranh nhau đớp coi cũng khá vui và đỡ buồn vậy.

(Còn nữa) N. T.

Tân-Dân-Thuyết

(Dịch sách Tàu)

(Tiếp theo)

Thương hại thay người Trung-quốc ta thật không còn biết quốc-gia tư-tưởng là cái gì. Bọn họ-lưu chỉ bàn về sự vinh nhục trong một thân một nhà mình mà thôi; còn bọn thượng-lưu thì cao-thâm triết-lý mà trái hẳn với sự thực. Cái nỗi cùng của bốn vạn đồng bào ngày nay, hỏi dễ mấy người để trông ra khỏi ngoài một thân mình, phần nhiều chỉ bo-bo bòm-bòm, nếu thấy điều gì có thể mưu được một chút tư-lợi mấy may ở trước mắt thì dẫu bán rẻ bất đồng bào trong cả nước, cũng chẳng thiết gì. Những kẻ có thể gọi là đệ nhất đẳng nhân, chẳng qua cũng chỉ đốc-thiện kỳ thân (1) mà thôi, hạng người lấy việc như bổ trên mà tả đã bảo là trốn nợ của nhân quân mà không trả đó. Ở trên độc-thiện chẳng có tư-tưởng gì không giống nhau, nhưng đều có thể khiến cho nước nhà phải suy vong vậy.

Trung-quốc ta từ xưa đến nay trong truyền-thiên kinh địa-nghĩa, vẫn thường hay nói hai chữ « *Trang, hiểu* » Tuy vậy, nói « *Trang, quốc* » thì nghĩa mới hoàn toàn, mà nói « *Trang quân* » thì nghĩa còn thiết-lệch. Bởi cớ sao ? Bởi hai điều *trang hiểu* là những điều tối trọng yếu trong tư cách làm người. Trong hai điều thiếu một, không phải là loài người. Giả sử chữ *trang* mà chỉ cho là cái bổn phận đối với vua, thế thì kẻ làm vua trong thiên hạ, há chẳng tuyệt mất đường tự-trang, mà thành ra con người không đủ tư cách rư! Tỷ như những dân nước *Mỹ*, nước *Pháp* ngày nay không có vua để mà tận trung, thì há chẳng vì thế mà đứng người cái đức « *Trang quân* » ấy mà không kể làm loài người rư !

Ta dám đoan quyết rằng kẻ làm quân-chủ cùng những quốc dân trong nước dân chủ thì cái lòng *tận-trung* lại có phần gấp hơn nhiều lắm. Người ta không có cha mẹ thì tự đâu sinh ra, cũng như không có quốc-gia thì tự đâu mà tồn lập được. Hễ ai với cha mẹ trong với nước nhà, đều là cái nghĩa ta phải đền ơn, chứ không phải phương gia-nô tiểu-cần của một họ nào có thể mạo nhận được. Thế mà người Trung-quốc ta lấy một chữ *trung* làm cái tên riêng chỉ nhà dày-tớ giao thiệp với nhau, há chẳng gian lắm ru !

Trung-quốc ta kể từ cuối *Đản* cho đến ngày nay, trong khoảng một nghìn hơn bảy trăm năm, mà bị người giống khác chiếm cứ hoặc vào làm vua Trung quốc gần đến bảy trăm năm mươi chín năm. Nay hãy tạm kể một cái liệt biểu như sau này :

QUỐC-DANH	QUỐC-TỔ	CHỦNG TỘC	KINH-ĐÔ	TÊN ĐẤT MỚI	KHỞI NĂM	MẤT NĂM
Hán	Lưu-uyên	Hung-nô	Bình-dương	Sơn-tây Bình-dương-phủ	304	329
Thành	Lý-hùng	Ba-chi	Thành-đô	Tứ-xuyên Thành-đô-phủ	»	347
Hậu-Triệu	Thạch Lặc	Yết	Nghiệp	Trực-lệ Thuận-đức-phủ	318	351
Yên	Mộ-dung-quang	Tiên-ty	»	»	337	370
Đại	Thát-bạt y-lư	»	Thịnh-lạc	Sơn-tây Đại-đồng-phủ	309	376
Tần	Bồ-kiên	Chi	Trường-an	Thiểm-tây Tây-an-phủ	351	394
Hậu-Yên	Mộ-dung-thùy	Tiên-ty	Trung-sơn	Trực-lệ Định-châu	383	406
Tây-Yên	Diêu-trành	Khương	Trường-an	»	384	417
Tây-Tần	Mộ-dung-sung	Tiên-ty	Trường-tử	Sơn-tây Lộ-châu-phủ	»	493
Hậu-Lương	Khất-phục-qui	»	Uyển-xuyên	Cam-túc Cáng-xương-phủ	385	431
Nam-Yên	Lã-quang	Chi	Cô-tang	Cam-túc Lương-châu-phủ	386	403
Nam-Lương	Độ-dung-đức	Tiên-ty	Quảng-cố	Sơn-đông Thanh-châu-phủ	398	410
Bảo-Lương	Ngốc-phát-đàn	»	Liêm-xuyên	Cam-túc Tây-ninh-phủ	402	414
Đại-Hạ	Thu-cô-mông	Hung-nô	Trường-an	Cam-túc Cam-châu-phủ	»	439
Hậu-Ngụy	Hách-liên-bột	»	Thống-tuế	Cam-túc Minh-hạ-phủ	407	431
Khiết-đan	Thát-bạt-khuê	Tiên-ty	Bình-thành	Sơn-tây Đại-đồng-phủ	486	564
Kim	Hoàn-nhan	Nữ-chân	Biện	Ngũ-đại-thời Yên-vân-thập-lục-châu		
Nguyên	Thành-cát-tư-hãn	Mông-cổ	Bắc-kinh	Hà-gian Khai-phong-phủ	1126	1234
				Trực-lệ Thuận-thiên-phủ	1277	1367

Than ôi ! Cái sản-nghiệp chung của đồng đối vua Hoàng đế, bị người ta chiếm-cứ biết bao nhiêu lần, mà con cháu ngày nay chỉ tàn hại lẫn nhau mà mỗi ngày một đến người ta lấy không biết là bao nhiêu kể. Trung-quốc nhờ-giả thường vẫn hay nói *Bình thiên hạ* » với « *Trị thiên hạ* »; kể nào cao-thượng hơn nữa thì lại coi quốc-gia là một vật bé nhỏ mà không thèm để trí đến. Bởi tôm lại thì cái đại đoàn-thể về quốc-gia, há phải nhận những câu không-ngôn ấy mà khiến bỏ lỗi ra ! Chẳng qua lại càng thêm suy hại vậy. Xem thế thì người Trung quốc ta quí không có quốc-gia tư-tưởng ! Ngu thay ! xót thay ! người Trung-hoa ta không có quốc-gia tư-tưởng đến nỗi quá lắm như thế !

(Còn nữa) M.

(1) Tức là chữ xa lại như tiếng ốp và xe,... dưới ta.

1. *Độc thiện kỳ thân* nghĩa là chỉ biết tâm cho thân mình được hay mà thôi, chẳng nghĩ chi đến ai cả.

NHỮNG LỜI RAO VẶT

(Les Petites Annonces classées du T. B. T. V.)

MỖI DÒNG CHỈ 0$20 MỘT LẦN

Bản-quán mở ra mục này, cốt để giúp các bạn đọc bản, cần mua-bán đổi-chác thứ gì, thật rất dễ tìm mà giá đồng nào mục này lại rẻ tiền.

Giá tính từ 0 p. 20 một dòng, các ngài chỉ mất có 4, 5 hào mà cũng có thể đăng báo được. Không những thế lại còn tiện cho ngài nào cần mua bán thứ gì, cứ cam đi lời rao vật, đã chia ra từng mục, thời tiện mọi đường.

Giá 0 p. 20 một dòng, kẻ tính cho các ngài không mua báo Đông-niên, còn ngài nào mua báo đông-niên, mà khi nào muốn đăng vào mục rao hàng này, thì sẽ gửi cho bản-quán cái giấy cuốn báo, bản-quán sẽ trừ rẻ đi một nửa tiền.

Nhà đất bán
(Immeubles à vendre)

Muốn bán một miếng đất linh 200 m2 ở Bạch-mai giá rất rẻ, Hỏi tại M. Ng.-văn-Toàn, 61, phố hàng Bông, Hanoi, sáng từ 7 giờ đến 11 giờ, chiều từ 2 giờ đến 6 giờ. 5.742

Một miếng đất ngay cửa nhà diêm, ngót 500 thước vuông muốn bán ; hỏi tại M. Bùi-xuân-Tiến ; số 9 phố Neyret, *Hanoi*. 5.743

Bán một cái nhà tây ở Haiphong, Boulevard Henri Rivière, số 32, giá 4.500 $ 00. Hỏi tại số 7, Julieu Blanc, Hanoi. 5.804

Nhà cho thuê
(Maisons à louer)

Cho thuê một cái nhà ở đường Trường thi, số 7. Hỏi tại bản-quán. 5.748

Muốn bán cái đất số 67, phố Henri-Rivière Nam-định. Hỏi tại Mme Nhi, sage-femme, Ô-mễ, Thái-bình 5.865

Xe ô-tô
(Automobiles)

Vì đi xa mà bán xe ô-tô « Renault » 10 mã-lực, chạy thiệt tốt. Giá 1.500 $ 00. Hỏi tại số 1, đường hàng Lọng (Route Mandarine), Hanoi. 5.878

Súng và chó săn
(Chasse)

Muốn mua một khẩu súng săn « Verney Carron » calibre 20. Hỏi tại bản-quán. 5.766

Sách vở
(Livres)

Muốn mua một pho tự-vị cũ « NOUVEAU LAROUSSE *Illustré*. Đáng 7 quyển một pho. Hỏi tại số 20, Phố Tiên-Tsin, Hanoi. 5.767

Muốn mua một « collection Đăng-cổ tùng-báo. » Ai muốn bán hỏi tại nhà báo. 5.809

Muốn mua :
(On achète :)

Muốn tậu một con ngựa tây có thể đóng xe và cưỡi cũng được. Hỏi tại nhà-báo. 5.811

Muốn mua tủ gương đựng quần-áo, tủ kính đựng sách vở, bàn giấy. Giá rẻ. Hỏi tại bản-quán, 5.819

Làm người làm
(Offres d'emplois)

Cần một người thư-ký biết về ai muốn làm thì cứ đến hỏi ông thủ-quỹ sở Máy-đèn, buổi sáng từ 10 giờ đến 11 giờ. 5 876

Cần một cậu bé con từ 13 đến 16 tuổi, để trông nom và giúp các việc phụ ở ô-tô — Phải có bố mẹ đưa đến — Hỏi tại: quan hai Séranne, 50, đường cửa Bắc từ 12 giờ đến 2 giờ. 5.880

Trường học
(Ecoles)

Trang-bắc Học-hiệu có đủ các lớp dạy như trường Nhà-nước. Đơn xin học gửi đến ông hiệu-trưởng ở 22, phố Nhà-thờ (Rue Lamblot). 5.756

Leçons de Violon. Musique. Solfège. S'adresser 4, Bd. Gia-Long. 5.801

Leçons de Français, jusques et y compris la Rhétorique.

Leçons de Latin, Cours Préparatoire et 1re Année par Professeur Français qui se rend à Domicile. Ecrire : L. P. 126, Rue Duvillier. Prière donner adresse exacte. 5.795

Lạc con
(Mục này đăng không lấy tiền) (Enfants égarés)

THÁI-BÌNH

Lạc con — Tối số đến con gái tên là Lê-xuân-Châu 14 tuổi, dong dỏng cao, xương xương người, đi hơi vẫn ngực, đầu dài dài, tóc cắp trọc, mặt tròn, môi dày tự nhiên bổ nhà đi chơi từ trưa hôm 19 tháng 6 ta trước (trước ngày lụt các nơi) sau sách vài hôm lụt tràn khắp mọi nơi, tôi không thấy tìm tin con ở đâu cả, đã cho đi tìm kĩ ấp mọi nơi, các tỉnh, cũng chẳng thấy tăm hơi gì cả. Vậy nay tôi nhờ các ông các bà nào thấy cháu đâu, hoặc ai đã có lòng tốt cho nó vào tạm trú trong lúc lụt lội này thì làm phúc thông tin ngay cho tôi biết để tôi đến tìm, sẽ xin tạ chước rất hậu. Lê-xuân-Châu mặc trong mình một cái áo cộc nhiễu sẻ đỏ chữa Hương, một cái áo trắng dài, một áo cachemire, một quần nhiễu, một đai gấm; tây vered đen và đội một cái mũ mới xám Nỉ bê chữ tây, đã học lớp nhất trường Pháp-Việt. A biết viết thư cho tôi đã là : M. Lê-xuân-Bệ, trợ-tá huyện Phụ-dực ở Thái-bình 5 863

Tôi có thằng con trai thứ tư tên là Hảo, năm nay 17 tuổi, hơi thấp, mặt tròn, da trắng, trán có một cái sẹo, đầu cắp tóc, trong mặc một cái áo cánh trắng, ngoài áo trắng dài, quần trắng, thắt lưng da, về trợ học ở Hanoi, hôm thứ bảy 17-8-26 cháu có sự bất bình, nhà chủ trọ đánh dây-thép lên cho tôi ở Vĩnh-yên rằng : « cháu ốm nặng ». Khi nhà tôi về đến nơi thì thấy nói cháu đã đi mất rồi mà khi ấy nhà chủ trọ có cho người đi theo gọi về, nhưng cháu cứ chạy thẳng đường ra đằng bãi dâu bỏ sông, người theo không kịp trở về. Ngay buổi chiều hôm ấy nhà tôi và các người nhà cũng đổ đi tìm nhưng không thấy.

Vì thế tôi sợ cháu quá giận, giại giột gì chăng, nên phải đăng mấy lời lên báo để ông bà nào biết làm ơn bảo cho tôi được biết tiền phí-tổn chúng tôi sẽ xin hoàn lại, và sẽ xin thân hành đến tạ ơn.

Đội Toa
5849 Buôn bán ở Vĩnh-yên.

Nguyễn-thị-Gác, ở với em rể làm gác ở Đầu-xảo phố hàng cỏ, có đứa gái tên là Hiền 9 tuổi, lạc mất hồi 3 giờ hôm 26 ta. Khi lạc nó mặc một cái quần vải thâm cũ và một cái áo nâu ngắn, đầu trọc, đẻ chỏm, da đen ngăm ngăm, mắt lác. Vậy ông bà nào thấy cháu ở đâu xin làm phúc báo cho me con tôi được gặp nhau xin đội ơn vạn bội. 5.868

Tên tôi là Nguyễn đình-Giải nguyên chánh-hương-hội làng Bần yên Nhân có đứa con gái là thị My, năm nay 15 tuổi người tầm-thước nước da sáng sủa có một nốt ruồi ở dưới con mắt bên tay phải, gả cho con giai ông Vũ-đình-Tất ở số nhà 4 phố hàng Cót.

Hôm 25 tháng sáu năm nay (3août1926) nó bỏ nhà chồng mà đi mất, tôi đã hết sức đi tìm hỏi mà cũng không thấy cháu.

Vậy tôi xin có lời kính thưa cùng các ông bà xa gần thấy cháu ở đâu thời xin các ông các bà mách bảo cho hoặc viết thư cho tôi biết để tôi đến tìm cháu, để vợ chồng tôi được trông thấy mặt cháu thì tôi xin kính tạ hai mươi đồng làm tiền phí tổn, còn cái ơn cha con tôi được đoàn-tụ, thì chẳng bao giờ tôi dám quên.

Nguyễn-đình-Giải
Nguyên chánh Hương-hội
làng Bần-yên-Nhân ở
5.866 phố Gia-Long số nhà 16, Hanoi

Tôi có đứa cháu gái tên nó là Qúi mười bốn tuổi, gia là sẫm, mặt tròn, có nốt ruồi ở tai và ở bên cằm, đầu cắp tóc giăng trắng, hôm thứ bảy 4 Septembre mới rồi, cháu vì sự bất bình, trốn đi mất, Khi cháu đi đội mũ trắng, vận quần áo cộc nâu.

Ông bà nào bắt được cháu hay thấy cháu ở đâu, xin cho tôi biết, tiền phí tổn tôi xin chịu.

Võ-long-Thắng
Interprète 5e Compagnie
5.873 2e Tonkinois Tiên-yên

Tôi có đứa con nuôi tên là thị Đông, nói tiếng trợ trẹ, 15 tuổi, người béo, da trắng, mặt tròn, tóc lút cút ngang vai, ở giữa cái môi trên có một cái nốt ruồi to bằng hột ngô, tai đeo đôi khuyên vàng, mặc quần nâu áo nâu đã hơi tàu tàu, thắt lưng sồi đã cũ, yếm cắt bá trắng. Hôm mồng 9 tháng 7 vừa rồi tôi sai cháu ra chợ Keo lấy tiền, mãi không thấy về, tôi đã tiết thứ đi tìm, nhưng không thấy tăm tích,

Ông bà nào bắt được cháu, hay thấy cháu ở đâu cho tôi chuộc, hoặc cho tôi biết, tôi xin đa tạ.

Nay kính cáo
Cai-Năm
Buôn bán ở phố phủ Thuận-thành
5.881 Bắc-Ninh

Lặt vặt
(Divers)

Muốn đổi các thứ tem Đông-pháp lấy tem các nước. Ai có hỏi tại bản-quán. 5.808

Muốn bán một đôi chó giữ nhà giống chó « Hông-Kông » rất giữ tợn.

Hỏi tại : số 4 phố Gia-Long, Hanoi. 5.822

Tôi là Hoàng-văn-Tiên ở làng Bạch-Xa, Tổng Xuân Úc, Huyện Tiên-lãng, Tỉnh Kiến-an. Tôi có người vợ lẽ 28 tuổi quê ở Đồ-sơn, ngày 9 tháng 7 Annam này có về Đồ-sơn cùng tuần cha mới chết mà không thấy về cho người đi tìm không thấy, vậy có nhời đăng vào báo để ông bà nào biết làm ơn mách dùm thì tôi cảm ơn lắm lắm.

5 879

ĐÃ XUẤT BẢN RỒI :

QUYỂN THỨ NHẤT, QUYỂN THỨ NHÌ, QUYỂN THỨ BA VÀ THỨ TƯ, QUYỂN THỨ NĂM VÀ THỨ SÁU, QUYỂN THỨ BẢY VÀ THỨ TÁM

« NHỮNG KẺ KHỐN NẠN »

(LES MISÉRABLES)

Soạn giả : Victor Hugo

Dịch-giả : Nguyễn-văn-Vĩnh

VĂN PHÁP VÀ VĂN QUỐC-NGỮ ĐỐI NHAU

GIÁ BÁN : Quyển thứ 1, mỗi quyển . . . . . 0$50
— 2, — 0 45
— 3-4, — 0 35
— 5-6, — 0 45
— 7-8, — 0 65
Tiền cước gửi Recommandé, mỗi quyển 0 20
— *cả 5 quyển gói làm một.* 0 50

Quyển thứ ba và thứ tư đóng nhập một.
— năm — sáu —
— bảy — tám —

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(Rừng Bảo-đài, Rừng Phố-vị, Rừng Hạ-cương)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Đàng

Điện-thoại số 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có trưởng tại Bắp-cầu, Yên-viên, Hanoi

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mỏ-neo,
15 chân-kính
Mặt và kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11$50
ĐẠI-LÝ TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
3011

Cải-lương Hí-viện
RẠP HÁT MỚI
42, Phố Hàng Bạc, Hanoi
Tối thứ ba 14 Septembre
VŨ-THỊ HÀM OAN
(sự tích Trương-sinh)
Tích chèo cổ sửa đổi lại cách ra trò thật vui và rực rỡ.

Tối thứ tư 15 Septembre
HÁT TẾ-TỔ
TẠP KỊCH TRÍCH DIỄN
(Trích ở các Trận cười)
I
[illegible]
may chửa thuốc phiện gặp thầy làng quen,
II
Thầy đồ mắc mẹo gái non.
Nực cười anh quản lấy con vợ lời.
III
Kia lâm mối tối nằm không.
Buồn cho cô ấ mà hồng răng đen.
IV
Đào điên hát chèo.

Hiệu TRỊNH-XUÂN-NGHĨA,
số 7, phố hàng Gai, Hanoi.
Bán buôn : Máy đánh lửa (briquets), bùi-nhùi (amadou), đá lửa (pierre pour briquet).
Xin viết thư lấy giá. 3058

Máy điều khuyến về cách đề-phòng bệnh đau mắt.

Quan Bác-Sỹ CASAUX, kiện hay giờ làm giám-đốc Nhà thương chữa mắt ở Hanoi, khi có đại hội-đồng bàn về các chứng bệnh xứ nóng tại Saigon năm 1913, đã nói rằng xứ Đông-dương là một xứ nhiều người lòa thứ nhất.

Quan Bác-Sỹ ấy lại nói rằng phần nhiều những mục-tật ấy cũng chỉ tại các chứng đau mắt thường mà sinh ra, nếu sớm biết chữa thì không đến nỗi nào.

Mà bệnh đau mắt lại là một bệnh người Annam mắc phải không biết bao nhiêu mà kể.

Vì thế cho nên phải tìm phương ngăn-ngừa bệnh ấy, và khi mới đỏ mắt, có nhứt mắt, đã phải chữa ngay; phải có một thứ thuốc đau mắt rất kiến hiệu là vì lẽ ấy.

Bản-hiệu đã đến tận quan danh-sư, mới nói đến trên kia xin một cái đơn để chế ra một vị thuốc đã rẻ tiền mà lại kiến hiệu mà tra vào mắt không đau. Thuốc ghé theo đơn ấy chính là thuốc.

COLLYRE JAUNE
selon formule du Docteur CASAUX
Hiệu bào chế CHASSAGNE
Lafon và Lacaze
Đã bằng bảo-chế đệ nhất hạng tại Đại-học-đường Paris, kỉ-nghiệp
Rue Paul-Bert, Hanoi

Le PARFUM des HUMANITÉS
(SỬ-KÝ THANH-HOA)
Soạn-giả : E. VAYRAC
Dịch-giả : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Vừa chữ Tây và chữ Quốc-ngữ đối nhau, giá mỗi quyển. . . . 2$00
Chữ Tây riêng, chữ Quốc-ngữ riêng, giá mỗi quyển 1.00
Ở các tỉnh, xin định thêm tiền cước gửi
Recommandé : 0$30 thứ 2$00
và 0$20 thứ 1$00
BÁN TẠI BẢN-QUÁN

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Nạn ô tô. — Chiều thứ bảy vừa rồi, một chiếc ô-tô, trên có một người Tây và một người đàm ngồi, đi đường Bồ-sơn, tới chỗ km 6 + 600 vì muốn tránh những đồ đạc của phu lạo lộ đang làm bỏ ở đường, nên đâm xuống ruộng. Hai người đều bị thương, nhưng người đàm là số Berlioz thì bị thương nặng quá, đưa vào nhà thương đến hôm sau thì chết.

Tấn mó o kịch ở đám đá bóng. — Chiều chủ nhật vừa rồi, trong khi hội đá bóng *Radium* đang tranh đấu với đội đá bóng của đạo binh thuộc địa thứ chín, thì có một bọn người Khách đứng xem nghe đâu có chỉ-nhạo bọn đá bóng của đạo thuộc-địa, thành thử hai bên sinh sự cãi nhau, rồi người Khách kéo nhau ra đánh lộn. May có linh cảnh sát đẹp đi mới yên.

NAM-ĐỊNH

Cái nguy hiểm về sự đứt giây điện. — Vì đêm ngày 4 vừa rồi, nỗi cơn dông bão to quá, các giây điện, giây thép, giây nói bị đứt nhiều lắm, hôm sau sở lục-lộ cho người đi sửa chữa. Nhưng suốt ngày hôm ấy sửa chữa không xuể, tại phố cô đến hôm sau làm nốt. Người làm máy điện của sở Lục-lộ bèn lấy thừng buộc một đầu cái giây điện đứt vào cái cột giây thép ở phố Maréchal Foch để cho người đi kh ỏi vướng.

Chẳng may có người linh cảnh-sát tên là Trần-văn-Đoan, quản làng Hào-kiệt đi qua đấy, bỗng bị giây điện ấy rơi xuống chạm phải, mặt mày và ngón tay đều bỏng cháy cả, đã phải đưa ngay vào nhà xác. Cái giây điện vẫn thấy lăng lăng ở giữa đường mà mấu thừng thì chẳng thấy đâu cả.

HẢI DƯƠNG

Đục nước béo cò. — Dạo này ở những chỗ bị lụt này nào cũng tí ấy có người kêu mất trộm cướp, vì quân trộm cướp thừa thì nước lụt tưởng lấy đồ sẽ, ông thuyền vào, còn ít thóc lúa nào, con lợn con gà cũng đề tẽ-nhuyễn đề đó thân trong khi đói khát mà vơ vét nốt. có hề hoàn lên cũng không ai dám đến cứu, vì thuyền không có, lội dưới nước sự quân cướp ở trên thuyền đánh thì sự chết đuối, nên sức đành để chúng vơ vét hết rồi đi ; còn sự chú đinh ngồi giữ của mất cũng nhìn theo mà tiếc của, khéo thảm chịu đói vậy, nếu có trình báo lại bị nhiều nỗi bực mình, nên cũng im đi cho rồi, thảm thương thay cho dân bị lụt! Ước ao những nhà có trách nhiệm giúp đạo an dân ra công tuần phòng trừ kẻ gian phi cho dân thấy lạo được nhờ.

L. C. lai cảo

THUẬN-THÀNH (Bắc-ninh)

Sao có kẻ dám những nhiễu thế. — Vì đạo này lụt nên đường từ Cầu-giàng (Hải-dương) lên đến bến đò Lạc-thổ ở sang Đuống (tục gọi là đò hồ Bắc-ninh) ngập sâu tới 2 m nước, nên khách bộ hành, kẻ buôn bán, người ở chỗ lụt lên mạn Bắc-ninh mua mà đề tục giá, đi đường lấy phải bắt thuyền. Phàm những thuyền đến đấy đều phải đỗ ở phố Gono đầu làng Lạc-thổ. Ở bến lấy có một tên kia là tay đầu trộm thuê cướp, ở đâu đâu tự họ ở đấy, giả danh là bán hàng cơm, kỳ thực là làm nghề bẻ lột hoặc xách nhiễu hành khách, như thuyền nào đến đó thì nó cũng đòi 0p.50 tiền đầu sau đề trình lý dịch làng lấy, nếu ai không đưa cho nó thì bị nó đánh trói rất tàn nhẫn, nhân mới rồi tôi có việc lên vùng lấy, lúc đi thật tôi trông thấy có một người ở vùng Hải-dương đem thuyền lên mua mà thì tên lấy nó giữ thuyền không cho đi và đòi cho nó một đồng bạc thì nó giả cho và cho mà đi, bắt được thì phải cho nó 0p.50 nó mới giả. Lúc lấy trong hàng nó có mấy anh ngồi chễm chệ vuốt râu đánh chén không biết là bọng người nào mà thấy bảo tên lấy rằng : «chúng tao cho pi ép mày cứ lấy tiền như thế, để bù vào bữa chén hôm nay». Khi về lại thấy có người bị trói ở hàng nó, tôi hỏi thì cũng vì không có tiền cho nó, nên nó giữ thuyền và đánh trói như thế.

Một kẻ hại dân lành như thế, mong rằng quan trọn sẽ xét tội mà trừng trị cho,

V. L. Q.

PHỦ-LẠNG-THƯƠNG

Giúp dân bị lụt. — Bản-quán được tin rằng hội-đồng cứu-tế hàng tỉnh ở Bắc-giang có sức quan Phủ Lạng giang, ông chủ rượu Bùi-xuân-Thách, và hai ông nghị viện bản tỉnh tổ chức một cuộc hát để lấy tiền giúp dân bị lụt.

Chắc là bà con hàng tỉnh sẽ sẵn lòng đi xem thật đông, trước là mua vui, sau là giúp đồng bào bị nạn.

HƯNG-YÊN

Kéo nhau đến cướp thóc. — Bản quan tiếp được bài sau này :

Hồi 7 giờ sáng ngày 6 septembre ở làng Đông-cáp thuộc huyện Phù-cừ, có xảy ra việc xung đột gớm ghê, cũng là vì trời làm lụt lội không có cái ăn, nên táng tấc mà phải làm liều. Số là một số đông dân làng đem thuyền bè khi giới đến nhà một người tên là Lê-tiến-Nghĩa, là nhà nông-gia cũng khá, để phá cướp lấy thóc. Nhưng vì nhà ấy kín cổng cao tường, chỉ có vài bố con vừa kêu vừa đánh nhau, thế mà cả làng đánh phá đến 4 giờ tổng-hồ mà không vào được hết, duy chỉ có vài người nhà bị chạy, tường là trấp gì, thì tranh nhau lại ra ngay, hai bên có người bị thương cả. Sau phó tổng phải trèo lên nóc nhà bảo dân làng thu thả đi, thôi về đi, để tô hồi vay, nhưng mà lại bảo dân làng đến ngày mồng 8 tới đem thóc về vậy. Nay ngày hôm ấy nhà người kia có những người ngoại quán ở làng Đoàn đào Hà linh nghe thấy tin đến hỏi thăm, đến hơn 20 người dân ông ở trong nhà, nên bọn dân đã đem thuyền bè đến hội họp ở đình đề chực vào lấy phải bỏ về. Bọn lấy lại họp đến 1 giờ chiều thì lại họp đề vào, nhưng không thấy ai lại được lại lần.

Việc này sự chủ đã trình quan, chưa rõ sẽ xét xử ra sao.

Q. lai cảo

QUẢNG-YÊN

Bước hụt chết đuối. — Vừa rồi, một ông lão chừng ngót 60 tuổi, quán làng Phéo-lệ, huyện Thự-nguyên (Kiến-an), cùng với năm người nữa đi một chiếc đò, do Ng-hoàng-Sẻ quán làng Phả-lệ chở, đến đáp tầu *Malacca* khi đò tới gần tàu người ấy với nhảy lên tàu chẳng may hụt chân ngã lăn xuống nước chìm nghỉm. Lập tức mấy người thấy thế nhảy xuống cứu, nhưng không tìm thấy xác đâu cả.

YÊN BÁY

Hát giúp dân bị lụt. — Tôi xin thay mặt các ông giáo, sáu ông buôn bán và dân bị lụt trước là cảm ơn quan chánh Công sứ, quan nhỏ sau cho quan, các ngài ông và quí bà đã đến dự hai tối hát (31 août và 1er septembre 1926) một cách rất là vui vẻ và long trọng.

Số tiền bán vé hai tối được 165$78
Tiền phí tổn các khoản. . 35.00
Còn lại . . . 130$22

Số tiền còn thừa này chúng tôi đã nhờ quan chánh Công-sứ ngài gửi về Hanoi rồi.

Ng-v Bái lai cảo

LAOKAY

Một đám cướp bị giữa nơi tỉnh lỵ — Đêm hôm 11 Septembre vừa rồi, hồi quá nửa đêm, một bọn kẻ cướp Khách chừng 12 đứa, có mang đủ súng ống khí giới, phá trò vào cướp nhà người tên là Si-Aa-Suing. Khi chủ nhà nghe có động, liền đánh thức người nhà dậy, cùng ra phố đi đến đường đánh lại quân cướp.

Quân cướp bắt ngay được người anh chủ nhà, giơ súng gây dọa giết, rồi lần tới người ấy lấy mất cái ví trong có 11$, một đôi khuy và số bộ bàn đèa thuốc phiện sùng quãng độ đáng giá 150$. Người anh chủ nhà định nhảy ra chạy kêu cứu, nhưng quân cướp giơ súng dọa bắn, nên đành chịu. Chúng có hẵn 2 phát súng đề thị oai rồi tẩu tán thoát cả.

NINH-BÌNH

Giúp anh em đồng bào bị lụt và hội thể-dục Liên-sơn. — Đến ngày thứ bảy 18 và chủ nhật 19 septembre này là ngày 12, 13 tháng tám ta, hội Liên-sơn sẽ diễn tích (tuồng cải lương « Tôi độc phụ nhân tâm » đề lấy tiền giúp vào hội và đưa bị lụt.

Đó là một việc nghĩa chắc bà con sẽ sẵn lòng hoan hô nhiệt vậy.

TIN NƯỚC LÊN XUỐNG

Trên sông Hồng-hà

	13 Sept. hồi 6 giờ	13 giờ	14 Sept. hồi 6 giờ
Lao-kay	76 79	76 79	76,89
Yên-bày	27,92	27,82	27 72
Việt-trì	11,05	11.85	11,63
Hanoi	7.18	6.96	6.81
Vạn-yên	5.8	5.80	5.55
Hòa-bình	5.32	5.24	5.12
Tuyên-quang	3.75	3 70	3.60
Phú-đoan	19.13	19.08	18.98
Phú Yên-bình	1.40	1.20	1.20

Trên sông Thái-bình

	13 Sept. hồi 6 giờ	14 Sept. hồi 6 giờ
Thái-nguyên	19.71	19.59
Lâm	3.00	2.9
Phả-lạng-thương	3.50	3 40
Bắp-cầu	4 18	4 04
Phả-lại	3.11	3.01

NHÀ BÁ-CHƯỜNG
TỨC LÀ HIỆU Báo-chế MONTÈS
54, Phố Paul-Bert, Hanoi
Muốn chữa khỏi các bệnh về đường tiểu-tiện thì nên dùng thuốc :
ABLENNOL
là thứ thuốc chữa bệnh lậu rất thần hiệu.
Chế toàn bằng chất : Santalol
chất : Salol
và chất : Urotropinae
Giá 1$30 một hộp

NHẬN DỊP BẠC CAO
Không đâu có hàng rẻ bằng
Hiện tôi vừa mới nhận được 5 pièces Tây gửi sang những mặt hàng sau này : *Giấy gai tây đủ khổ bao, sắng là các thứ Bao gạo Bạch, rạo Tím, bao cối, bao mot, đầu cối cũ.* Hiện tôi lại có bán các thứ : *Nước Hoa, Sáp Thơm* và *Bút Máy* hiệu « EDAC ». Nhân dịp giá tiền bạc tây cao, cho nên tôi mua được những thứ hàng trên này rẻ lắm. Tôi giá bán giờ với mấy tháng trước, thì mỗi đồng bạc ba rưỡi 3$ 50, vậy bây giờ được bao nhiêu tôi xin bán cho qui-khách hết cả. Qui-khách chiếu-cố đến mua hàng ở hiệu hiện có biết cho là sự thực, không ưu mua ngay, vào sau dịp này chính là cái buổi mà những mặt hàng trên này bán chạy lắm. Kính cáo.
Đ C LONG 70, Rue des Pavillons-Noirs
số 70, Phố Hàng Hà Noi, Hanoi

Hoa Đào Trước gió
(NẠN-TRUNG TỈNH NỮ-LANG)
(Nghĩa-hiệp tiểu-thuyết)
Sách dầy non 300 trang. Giá bán 0$65. Cước phí 0$20. Mua buôn trừ 15 phần. Thư và Mandat xin gửi cho :
M. BÙI-XUÂN-HỌC
Trung-Bắc Tân Văn, Hanoi.
5.556

SÁCH MỚI XUẤT BẢN
LA COMPOSITION FRANÇAISE
aux examens franco-annamites
của M. L. HOULLIER
Giáo-sư trường Bảo-hộ soạn riêng cho học-trò Việt-Nam
Bán tại nhà in bản-quán
Giá mỗi quyển. . . . 0$30
Tiền cước mỗi quyển . 0,12
Ai ở xa xin gửi thư và cho
[illegible] Thuần
[illegible] Hanoi

TÔ-HỒNG-ANH
HIỆU MAY QUAN ÁO TÂY
Có đủ các hàng dồi, vai trắng, vải ti, alpaga, laine, gabardine may quần áo mùa hạ, các thứ vải may chemise rất đẹp.
ĐƯỜNG FRANCIS GARNIER, số 1 (TRÔNG RA HỒ HOÀN-KIẾM)
Từ khi bản-hiệu khai trương đến giờ, được các qui-khách tín-dùng nhiều lắm. Cái thịnh-tình ấy bản-hiệu rất lấy làm cảm tạ các ngài và xin đoan rằng hàng càng đắt thì bản-hiệu lại càng cố gắng sao cho được vừa lòng các ngài.
3060

MUỐN ĐỠ TỐN TIỀN
Muốn cho quần áo được trắng trẻo và thơm tho ; Các ngài nên mua Savon « HIỆU ĐẦU THỎ » (Le Lapin) là một thứ xà-phòng rất tốt, không hạc, đã nổi tiếng ở khắp cõi « Đông-pháp » này :
Ở Hanoi và các Hiệu tạp-hóa lớn các tỉnh đều có bán.
Mua buôn xin hỏi Hiệu Đắc-Bằng, N° 72, phố hàng Bồ Hanoi.
Giấy nói số 341.
P. S. Xà-phòng hiệu « ĐẦU THỎ » này đã huyết lại Tòa, bản-hiệu giữ độc-quyền, không ai được làm giả.
3086

SẢN-NHIÊN-ĐÀI
Máy tối tuổng hay cực điểm.
Xứ Bắc-kỳ ta vẫn có tuồng hay mà lại toàn là người Bắc chuyên-môn cả, nhưng mà trước thì ở mỗi tỉnh một bọn.
Bây giờ rạp SẢN-NHIÊN-ĐÀI chúng tôi mới chiêu-mộ họp-nhất để diễn mấy tối hiếu quý-khách thì trong tháng 9 này thì mát mẻ này.
Xin mời quý-khách hạ-cố đến xem tối thứ hai và những tối sau mới biết lời chúng tôi bá-cáo là thật. Những người chúng tôi đã dụng công chiêu-tập ở các tỉnh thì được đến bốn chục người, đào kép thanh sắc, già trẻ đủ cả các vai, lại cả đến những vai bông lơn nữa, vai nào cũng thiện-nghệ về lối hát tuồng cả, chắc quý-khách không nỡ chê được. Vì chúng tôi chọn từng vai mà đem về ; nghề hát của các vai ấy đã tinh-xảo mà quần-áo mũ-mãng lại rất là đẹp nữa, thực không có ngoa ngôn.
Chúng tôi chọn những tích hát này để diễn tại rạp SẢN NHIÊN-ĐÀI chúng tôi, mà giá các chỗ ngồi chúng tôi cũng không tăng giảm, cứ thu như cũ.
Vậy tối thứ hai 13 septembre 1926, thì diễn tích GIÁC-SINH-DUYÊN là một tích luân-lý tả ra mẹ chồng nàng-dâu cư xử với nhau.
Tối thứ ba là 14 septembre 1926 diễn tích THẤT-HIỀN-QUYỀN, cũng là một tích luân-lý nói về đi ghẻ con chồng cư xử với nhau.
Tối thứ tư là 15 septembre 1926 diễn tích CHUNG-VÔ-DIỆM là một tích hay nhất trong một pho tiểu-thuyết quý-khách đã rõ.
Xin quý-khách lưu tâm hạ-cố lại xem để chứng nhận cho sự tấn-tới về việc hý-kịch ở ngoài Bắc ta này.
3006

Dépuratif Ribal
Thuốc tẩy huyết và tiêu độc
Thuốc này rất hiệu, rất có tiếng, nên thành ra một thứ thuốc rất thông dụng trị bệnh ngoài da rất hiệu.
Giá tiền : 1$30

Pommade Ribal
Làm cho đỡ đau, trừ trùng độc, làm cho lên da, dùng để trị các bệnh lở, và các bệnh ngoài da. Thuốc ấy dùng phụ vào với thuốc Dépuratif Ribal.
Giá tiền : 0$60
BÁN TẠI HIỆU Báo-chế
L. BLANC
51, phố Paul-Bert, Hanoi
3040

Tại hiệu CHARMEUSE
Phố LIÊN-TRÌ, số 43, HÀ-NỘI
(Cuối đường hàng Kèn, bên tay phải, sau Hội-chợ)
CÓ BÁN :
Các thứ mũ đàn-ông, đàn-bà, trẻ-con ; — tất tay, tất chân, khăn ; — áo đàn-bà, con-gái ; — tạp hóa ; — giầy đàn-ông ; — khăn bàn, khăn ăn, khăn mặt, khăn tắm, khăn giải giường ; — các thứ vải ; — áo *sơ-mi* đi lễ, người lớn, trẻ-con, áo *sơ-mi cellular*, áo-ngủ ; — đồ chơi, vân vân.
Vừa mới sang mũ cát-két cho sốp-phơ, khăn quàng cổ lụa.
Hiệu « CHARMEUSE » **BÁN THEO GIÁ QUAN TIỀN TẤY RẤT RẺ.**
3064

KHÁCH SẠN
(HÔTEL LÊ-VĂN-AN)
ANNAM QUINHON
Kính trình quí-khách,
Tôi mới mở nhà khách sạn rộng-rãi sạch-sẽ có đủ :
— Buồng ăn (cơm ta, cơm tây.....)
— Buồng ngủ (dường ta, dường Hồng-kông, nhà tắm.....)
— Nhà đề xe và xe ô-tô cho thuê.....
Xin các ngài chiếu cố.
Đánh giây thép thì đề : LEVANAN Quinhon
3002

Agents d'Annonces en Europe :
L. MAYENCE & Cie
9, Rue Tronchet, PARIS
19, 21, 23, Ludgate Hill, LONDRES

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo tinh tự-nhiên in ra đây, chứ không như ở mấy thứ thuốc về những bịnh lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Các thứ rượu nhỏ càng ngày càng thấy nhiều mãi ra, nhưng xét ra thì chỉ có thứ « *Tonique Tonkinois* » là có giá-trị hơn cả vì rượu ấy bao giờ làm cũng rất là cẩn-thận, đã từng được sắc chỉ của quốc-vương Đại-nam và Ai-lao ban khen.

Vậy như thế, thì các ngài cũng chỉ nên dùng thứ rượu ấy và nên nhớ kỹ lấy cái dấu hiệu của thứ rượu ấy.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giở lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem kỹ các cáo-bạch của bổn-hiệu ở trang thứ tư từ bộ này.
3007

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Những người xanh bủng, huyết kém, nhất là con gái, những người đau mới khỏi, những người bị ngã nước mới khỏi nên dùng thuốc:

Peptonate de fer MONTÈS

Trước mỗi bữa cơm chính uống mấy dọ.

Giá tiền 0$90 3001

SÁCH LUẬT

Quan phó Binh-lương, *A Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-pháp, mới soạn một bộ luật sau này:

1° QUỐC-TẾ CÔNG-PHÁP (Droit international public) giá. **2$00**
2° QUỐC-TẾ TƯ-PHÁP (Droit international privé) giá. **2.00**
3° HÀNG-HẢI PHÁP-LỆ (Droit maritime) giá. **1.50**
4° THƯƠNG-LUẬT HỌC (Droit commercial) giá **3.00**
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài)

Bộ luật này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả

Bán tại bản-quán

振蒲號

Bản-hiệu từ khai-trương đến nay, chế ra các thứ bánh, kẹo rất là thanh khiết và làm theo cách vệ-sinh, để ăn cho bổ ích vậy nên lục tỉnh chư quân-tử hằng gửi giấy khen ngợi. Tôi hết lòng cảm tạ vô cùng.

Nhân nay Trung-thu thì-tiết, vậy bản-hiệu lại chế cứu hoàn tân mà chế ra các thứ bánh-nướng, trang-hoàng rất là lịch-sự, nhân-sự toàn là thượng hảo cả, mà những bánh lại càng thêm đặc-biệt, vậy xin liệt trình chư-tôn, mấy thứ sau này:

Thăng bình tuế nguyệt, mỗi hộp một cái : 1$'0
Châu-giang du nguyệt, mỗi hộp một cái : 1.50
Tây-hồ túy nguyệt, mỗi hộp một cái : 1.20
Thường-nga bôn nguyệt, mỗi hộp một cái : 2.00
Bánh nhân (vây cá), mỗi cân : 0.80
Bánh nhân (yến), mỗi cân : 0.80
Bánh nhân (Jambon), mỗi cân : 0.65
Bánh nhân liên-du-g, mỗi cân : 0.60
Bánh ngũ nhân, mỗi cân : 0.60

Còn như bản-hiệu mà chế-tạo ra thì hàng trăm thứ bánh ngon như thế, nên không thể liệt-liệt được, nếu lục tỉnh chư-tôn muốn mua thứ bánh nào, hoặc muốn mua đủ các thứ tên bánh và giá tiền, xin gửi thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu gửi đơn bánh đi ngay.

Nhời dặn: Nếu chư-tôn mà gửi thơ cho bản-hiệu, xin để tên cho rõ-ràng với chỗ ở và số nhà cùng canc-tược nghề-nghiệp để bản-hiệu gửi hàng cho khỏi nhầm lẫn và chư-tôn tiện tho.

Kính cáo
Wou Kong Seng
106, Rue des Voiles, Hanoi.

MỚI XUẤT BẢN:

SƠ-HỌC ĐỊA-DƯ

Đông-Pháp — Bắc-kỳ
Trung-kỳ — Nam-kỳ

Dùng trong các lớp Sơ-đẳng các trường Pháp-Việt và nhất là cho học-trò đi thi bằng Sơ đẳng yếu-lược

PHẠM-HUY-LỤC Soạn

Có địa-đồ Đông-pháp toàn-thể và địa-đồ riêng từng xứ

Giá bán: **0$50** — Tiền cước: **0$20**

Bán tại bản-quán và các hàng sách

Trung Bắc kỳ Lâm-sản Công-ty

(RỪNG BẢO ĐÀI, RỪNG PHỐ-VỊ, RỪNG HẠ-CƯƠNG)

Chính sở tại Hanoi, 63, Phố hàng Bông

ĐIỆN THOẠI SỐ 150

CỦI, THAN,

GỖ LIM XANH HẠ-CƯƠNG, tốt có tiếng, cả cây từ 7 tấc trở lên để làm cột nhà.

RỪNG, NỨA và các thứ lâm-sản nước Nam.

Có sưởng tại Đáp-cầu, Yên-viên, Đỗ-xá.

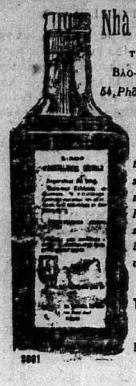
GRANDS MAGASINS RÉUNIS

PHỐ PAUL-BERT. — HANOI

ĐỒ DÙNG TRONG VỤ VÀO HỌC

VỞ HỌC TRÒ 36 trang có kẻ ngang và kẻ ô. Mỗi quyển:	0$04
VỞ HỌC TRÒ «Incroyable» 50 trang. Mỗi quyển:	0$06
COMPAS có quản bút và bút chì	0$08
BÚT CHÌ ĐEN «Le Français» . . . Một tá:	0$36
BÚT CHÌ CÁC MÙI «Ennegé». Một bao 6 cái:	0$17
TỰ VỊ «Larousse». In năm 1926	1$90
MUSETTE bằng da 31 c/m.	0$92
NGÒI BÚT «Sergent-Major» . . . . Một hộp 100:	0$40
HỘP ĐỰNG bút có vẽ có khóa.	0$40
TÚI SÁCH bằng da, 37 × 26.	1$30
BỘ ĐỒ dùng cho học trò, túi da hoa đá, 14 cái có dạo con.	2$10

3005

Nhà Ba-chuông

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Thay huyết xấu. Trị bệnh mất máu, khí huyết suy yếu, thần thể mỏi mệt gầy còm, hay vì kém huyết sinh ra rào phổi, làm cho hay ho vặt.

ẤY LÀ:

THUỐC NƯỚC BỔ HUYẾT

MẤU BỔ **1$40**

3001

SUDOL

thí tác khắc tuyệt nọc

RÔM-SẢY

Lác đang ngứa ngáy khó chịu được rắc thuốc Sudel thì thấy đỡ chịu lạ thường, mà sau rôm-sảy không mọc lên được nữa.

Thuốc này quý về công, mà giá lại rẻ.

Một hộp lớn: 0$50

Bán tại hiệu Bảo-chế CHASSAGNE

56 nhà 59, phố Tràng tiền HANOI

RƯỢU BẠT-HÀ GET PIPPERMINT GET

rượu này uống đi mất mồ và mất khan tiếng.

Bệnh hen

ESPIC

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Bệnh đi rửa xưng dạ dày, đau dạ dày, ăn không ngon, ngủ không yên, khó tiêu. Có thể sinh ra các bệnh khác nữa.

Muốn khỏi các bệnh ấy thì nên dùng thuốc:

Elixir Tridigestif

có các chất Pancréatine, Diastase và Pepsine...

Giá mỗi chai: 1$40

Có bán tại: Nhà Ba chuông, Hanoi

3001

Nhà Bán-đồ «TÂM-TÂM» Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

HOÀN-CẦU TIỆN DỤNG

Các ngài dùng giầy tây, giầy ta nên dùng «cao-su sống» «caoutchouc crêpe» đi rất êm-nhẹ và lại bền. Bản-hiệu mới nhận được bên Mỹ gửi sang có để mũi da để đóng giầy và các thứ da dùng để đóng yên-ngựa, bóm da, va-li, cặp sách cùng các vật-dụng bằng da.

Bản hiệu lại mới có các kiểu giầy mưa, đem ra thành ca-la-lo để kính-tặng.

Bản-hiệu chuyên chế các nghề này đã lâu năm, các ngài chiếu-cố đến đã biết, vậy bản hiệu lại càng gắng sức cho công-nghệ thêm tinh-xảo, cho khỏi phụ lòng chiếu-cố của các ngài. Thật vậy, bản-hiệu không dám dông lời quảng-cáo quá-đáng viển-vông mà không vừa ý các ngài.

GIANG-THỊNH
3.869 *No 1, rue Jules-Ferry, HANOI.*

Cách chế-tạo tối-tân của Pháp

HOTCHKISS

Một cái kiểu độc-nhất vô-song. — 12 mã-lực. — Về đường lịch-sự và về đường cơ-khí cũng hơn các kiểu có tiếng nhất thế-giới, mà lại hơn các kiểu khác về đằng giá rẻ và về sự tinh-vi của các lối chế-tạo Pháp.

Vừa có những tính-chất hay của các kiểu xe nhỏ và các kiểu xe lớn.

ĐÓ LÀ KIỂU XE:

« LE JUSTE MILIEU »

Xưởng xe ô-tô BOBILLOT

3019

Hiệu bào-chế J. BLANC

L. BLANC kế-nghiệp

Lập từ năm 1886, ta thường gọi là hiệu thuốc Lập-lăng ở phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 31, Hanoi-Tonkin

GIÂY NÓI SỐ 59

NÊN ĐẾN ĐÓ MÀ HỎI:

KOLA-COCA. — *Rượu bổ để cho những người ốm về dán bà ở cữ . . . . . Một litre:* **2$40**
Trước khi ăn cơm uống một cốc con.
ELIXIR HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc nước. Một chai:* **1,25**
GRANULE HISTOGÉNIQUE. — *Thuốc hạt. Một chai:* **1,25**
Đều là thuốc trị bệnh lao, bệnh gầy và các bệnh đau phổi rất hay, người lớn trẻ con đều dùng được cả.
SIROP D'HÉMOGLOBINE SOLUBLE. — *Thuốc trị bệnh hao mòn xanh xao rất là thần hiệu. Mỗi lần trước khi ăn cơm uống 3 hay 4 muỗm. . . . . Một chai:* **1,25**
GOUTTES NOTAL, Circulation du Sang. — *Thuốc làm cho mạch máu chạy đều. . . . . Một chai:* **0,80**

Ai ở xa có cần hỏi gì cứ viết thơ về, bản-hiệu xin trả lời ngay — Tiền gửi hàng phiền người mua phải chịu

3008

SỨC DẦU Pétrole Hahn

Mượt tóc
và không dụng tóc

Sức một bận thơm được lâu lắm

Bán tại: L'Union Commerciale Indochinoise et Africaine Haiphong, Hanoi, Nam-định, Bến thủy, Thái-bình, Yunnanfou, Tourane, Huế, Qui-nhơn, Nha-trang, Đồng-hới, Thu-xá, Saigon, Pnom-Penh.

3007

COLLYRE JAUNE

SELON LA FORMULE DU

DOCTEUR CASAUX

DIRECTEUR DE L'INSTITUT OPHTALMOLOGIQUE
PROFESSEUR A L'ÉCOLE DE MÉDECINE DE L'INDOCHINE

THUỐC CHỮA MẮT CỦA QUAN Y KHOA BÁC-SĨ CASAUX

Giám-đốc nhà thương chữa mắt hàng Gà, Hanoi, đã kinh nghiệm mà chế ra để chữa cho người Annam.

Kiến hiệu lạ thường — Không sốt
Để lâu không hỏng — Rẻ tiền

Giá một lọ có cả ống nhỏ rọt. . . . . **0$20**

ĐỘC QUYỀN BÁN TẠI:

PHARMACIE CHASSAGNE

59, RUE PAUL-BERT, HANOI

3002

Dù các ngài đau dạ dày đến thế nào mặc lòng, hễ dùng:

Thuốc bột Saint André

thì sẽ thấy kiến hiệu tức thì.

Các sự đau đớn dã tiêu lần đi, các ngài lại được khỏe mạnh như thường.

Thuốc bột Saint André

lại chữa các bệnh như là:

Đau lý vị, bệnh đầy, bệnh ợ chua, vân vân...

Giá bán: 0$85 một lọ

Hỏi tại hiệu Bảo-chế

CHASSAGNE

9, Rue Paul Bert, Hanoi

3002

NHÀ BA-CHUÔNG

TỨC LÀ HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

54, Phố Paul-Bert, Hanoi

Trong những độ trời, mùa, thời tiết thay đổi, thường gây nên bệnh ghịp.

Mắc bệnh ghịp, thường sốt ho, nhức đầu, đau ở khớp xương.

Muốn trị bệnh ghịp, chỉ có một thứ thuốc, là:

Cachets du Docteur Rascol

0$60 một ống nên cachets

TENTEZ LA FORTUNE

ouvrez lui votre porte

VỚI 15 QUAN, QUÍ-KHÁCH CÓ THỂ ĐƯỢC

500.000 quan

Nếu được thế, thì mua

Một cái vé PANAMA có rút số

Đồng 15 quan tôi đến rồi về sau đúng làm 10 tháng mỗi tháng 30 quan, theo như luật ngày 30 tháng 1900 thuộc là chắc phần cho người mua.

Thượng đồng số đầu thì quí-khách nhận ngay được một số vé được dự ngay mười rút số kỳ sau đến khi số mình được trúng thì thôi. Mỗi PHIẾU PANAMA được trúng thì được tiền là 500.000 cho đến 1.000 quan, hay là vé sau, cũng được hoàn lại 450 quan.

Thật là một sự để dành rất chắc chắn và lời nhiều

Có đến 200 triệu quan về số được trúng số

Mỗi kỳ có số vé này ngài lại nhận được bản kê không có trúng không mất tiền. Mỗi năm có 4 kỳ số có vào ngày:

15 FÉVRIER, 15 MAI, 16 AOUT và 15 NOVEMBRE

Muốn dự cuộc rõ số thì xin gửi ngay 15 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 2, Rue Papère, MARSEILLE (France)

3040

Imprimerie du Trung-Bắc-Tân-Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬT